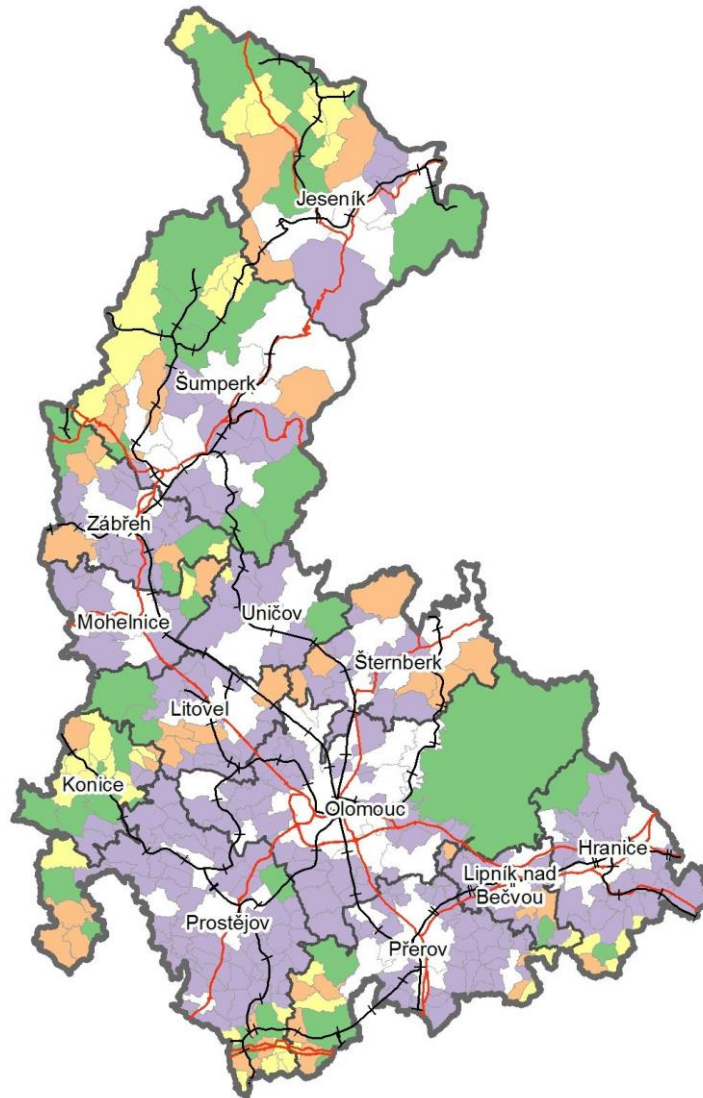

Studie sídelní struktury Olomouckého kraje

Návrhová část

Zpracoval: Mgr. Jakub Barteska

Kontroloval: Mgr. Petr Závodník

V Olomouci, dne 21. 12. 2012

Obsah

1.	Porovnání rozdělení Olomouckého kraje dle ORP a střediskovosti z 80. let	5
2.	Vyhodnocení slabých obcí	8
2.1	SO POÚ Javorník	8
2.2	SO POÚ Zlaté Hory	9
2.3	SO POÚ Jeseník	10
2.4	SO POÚ Hanušovice	11
2.5	SO POÚ Šumperk	12
2.6	SO POÚ Zábřeh	14
2.7	SO POÚ Mohelnice.....	15
2.8	SO POÚ Uničov.....	16
2.9	SO POÚ Šternberk.....	17
2.10	SO POÚ Moravský Beroun	18
2.11	SO POÚ Hlubočky.....	18
2.12	SO POÚ Olomouc	18
2.13	SO POÚ Litovel	19
2.14	SO POÚ Konice	20
2.15	SO POÚ Prostějov	22
2.16	SO POÚ Němčice nad Hanou	24
2.17	SO POÚ Kojetín	25
2.18	SO POÚ Přerov	26
2.19	SO POÚ Lipník nad Bečvou.....	27
2.20	SO POÚ Hranice	28
3.	Vyhodnocení druhů obcí dle jejich vztahů a veřejného vybavení	31
4.	Vyhodnocení zajištění vybraných služeb v obcích	32
4.1	Školství	32
4.2	Sociální služby	33
4.3	Zdravotnictví	33

4.4 Veřejná hromadná doprava	33
4.5 Maloobchod	34
4.6 Pošty	34
4.7 Kultura a sport	34
4.8 Inženýrské sítě	35
5. Seznam tabulek	36
6. Seznam mapových výřezů	37
7. Seznam map	38

Úvod

Návrhová část studie sídelní struktury Olomouckého kraje vznikla jako výsledek zpracované analytické části studie. Během zpracování podkladů pro analytické zhodnocení obcí v kraji bylo využito velké množství různě tematicky zaměřených podkladů z mnoha zdrojů a také různého stáří. Jako problematická se ukázala dostupnost dat ze SLDB 2011, konkrétně dat dojížděky a vyjížděky obyvatel v kraji a oborové zaměstnanosti obyvatelstva v kraji. Vyhodnocení závislá na těchto datových podkladech byla proto zpracována na základě posledních dostupných dat – ze SLDB 2001.

Některé z datových sad nebyly také zcela aktuální, proto je informace o stáří dat uvedena nejen v databázi, ale i u každé mapové kompozice. Obecně však platí, že se zpracovatel snažit využít vždy ten nejvíce aktuální zdroj informací.

Vyhodnocení sledovaných ukazatelů v rámci analytické části odhalilo viditelné změny a trendy vývoje u jednotlivých obcí Olomouckého kraje. Na základě kombinací více sledovaných ukazatelů byly zpracovány typologie obcí dle jejich vybavenosti, příslušnosti k venkovskému prostoru a střediskovosti. Hierarchizace obcí může pomoci k pochopení sídelní struktury Olomouckého kraje.

Jak již bylo zmíněno, návrhová část byla zpracována na základě vyhodnocení provedených v analytické části studie. V první kapitole je provedeno porovnání středisek osídlení obvodního významu a dnešních ORP.

Druhá kapitola je zaměřena na nalezení slabých obcí v kraji z hlediska jejich občanské vybavenosti. Metodika zpracování tohoto vyhodnocení je blíže popsána v úvodu druhé kapitoly.

Ve třetí části byla na základě podkladů převzatých z Ministerstva pro místní rozvoj provedena typologie obcí dle jejich vztahů a veřejného vybavení. Obce byly dle určených parametrů rozděleny na čtyři druhy.

Na závěr bylo shrnuto a zhodnoceno zajištění základních služeb v obcích v celém kraji. Hlavním důvodem tohoto vyhodnocení bylo navržení opatření pro zlepšení dostupnosti služeb v obci, je-li potřebné. Obecně však lze říci, že zajištění služeb je v rámci celého kraje na dostačující úrovni.

1. Porovnání rozdělení Olomouckého kraje dle ORP a střediskovosti z 80. let

Základem pro vytvoření středisek místního významu (SOMV), středisek obvodního významu (SOOV) a středisek oblastního významu v 80. letech byla regionalizace sídel České republiky dle Hampla, Kühnla a Ježka, která vznikla koncem 60. let v Brně. Regiony byly vytvářeny jako relativně uzavřené oblasti, s obytnou, obslužnou a hlavně pracovní funkcí. Mezi vzniklými regiony nebyly vytyčeny uzavřené hranice. Obce a jejich obyvatelé mohli využívat více středisek, ale centrem regionu bylo určeno vždy jen jedno sídlo.

Regiony byly definovány populační velikostí, tzn. počet obyvatel musel dosáhnout množství minimálně 10 000 osob nebo zázemí regionu muselo být větší než jeho jádro. Údaje o dojížděcí do zaměstnání a škol, které byly pro stanovení regionu nejdůležitější, byly získány ze SLBD.

Podoba středisek hodnocena v této studii vznikla jako revize Hamplovy regionalizace v druhé polovině 80. let. Regiony se členily takto:

Střediska osídlení místního významu (SOMV)

- asi 1000 středisek, obsahujících základní infrastrukturu jako školské zařízení, zdravotnické zařízení, kulturní zařízení apod.

Střediska osídlení obvodního významu (SOOV)

- 250 až 300 středisek (dle úrovně bývalých okresů)

Střediska oblastního významu

- nebyla nikdy definována. Jednalo se o největší města – Praha, Brno, Ostrava.

V Olomouckém kraji, který byl v té době rozdělen mezi Jihomoravský a Severomoravský kraj, existovalo 12 středisek osídlení obvodního významu a 85 středisek osídlení místního významu.

Některé hraniční obce dnešního Olomouckého kraje tehdy spádovaly mimo Olomoucký kraj, například pro obec Zlaté Hory byl střediskem Krnov.

Po roce 1989 byla takto vytvořená regionalizace kritizována, jelikož u některých vzniklých středisek místního významu byl potlačován jejich vývoj a střediska si postupem času nebyla rovna vzhledem k populačnímu růstu. Časem tato soustava vymizela a práce na nové střediskové soustavě již nikdy nezačala.

Obce s rozšířenou působností (ORP) jsou stanoveny zákonem č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. ORP vznikly v II. fázi reformy veřejné správy a jedná se o obce, které přebraly úlohy veřejné správy z okresních úřadů. ORP se tímto krokem staly základními institucemi výkonu státní správy.

V současné době v České republice existuje 205 obcí s rozšířenou působností. Při jejich vytváření bylo bráno v potaz především velikostní kritérium jejich správního obvodu, které činilo 15 tisíc obyvatel.

V odůvodněných případech mohla být tato hranice snížena, dělo se tak ve venkovských oblastech s nízkou hustotou zalidnění a velkými dopravními vzdálenostmi.

V současné době existuje v České republice 19 ORP s méně než 15 tisíci obyvateli (v Olomouckém kraji ORP Konice) a 48 ORP s méně než 20 tis. obyvateli (Lipník nad Bečvou a Mohelnice). Správní obvody všech ORP vznikaly za spoluúčasti všech dotčených obcí, aby se každá obec mohla vyjádřit ke svému zařazení. První volbou pro zařazení byla především snadná dostupnost centra ORP a tím dostupnější úřady pro obyvatelé správního obvodu.

Při porovnání obcí s rozšířenou působností a středisek obvodního významu v 80. letech v Olomouckém kraji dochází ke změně především v počtu správních obvodů. Zatímco dříve bylo na území dnešního Olomouckého kraje 8 kompletních správních obvodů (navíc jsou přiřazeny obce ze středisek Krnov, Rýmařov a Bruntál), v dnešní době funguje 13 obcí s rozšířenou působností. Toto rozšíření bylo umožněno splněním podmínky minimálně 15 tisíc obyvatel ve správním obvodu, čímž se osamostatnily ORP Mohelnice od střediska Zábřeh, ORP Lipník nad Bečvou od střediska Hranice a ORP Konice od střediska Prostějov. Z dvoujaderného střediska Litovel-Uničov vznikly dvě samostatné ORP.

Zvláštním případem je ORP Konice, která nesplňuje podmínku 15 tis. obyvatel ve správním obvodu. Ale z geografického pohledu jasně vyplývá, že cestovat za úřady do Prostějova by z obcí ORP Konice bylo velmi nepraktické a zdlouhavé. Také z důvodu, že v tomto směru nevede silnice 1. třídy. Pár změn se událo také v zařazení několika obcí ve správních obvodech. Viz tabulka 1.1 níže.

Největší rozdíly jsou patrné v ORP Olomouc, do kterého se oproti SOOV přiřadily 4 obce. Na severu kraje došlo ke změně hranice oproti SOOV mezi ORP Jeseník a Šumperk a z jihu Zábřeh a Šumperk. Jižní části Olomouckého kraje se změny týkaly jen minimálně.

Název ORP	Přiřazená obec	Název střediska obvodního významu v 80. let. pro obec	Poznámka ke vzniku ORP
Hranice			vznik rozdělením střediska Hranice na ORP Hranice a ORP Lipník nad Bečvou
Jeseník	Zlaté Hory	Krnov	
	Ostružná	Šumperk	
Konice			vznik rozdělením střediska Prostějov na ORP Konice a ORP Prostějov
Lipník nad Bečvou			vznik rozdělením střediska Hranice na ORP Hranice a ORP Lipník nad Bečvou
Litovel	Olbramice	Olomouc	vznik rozdělením střediska Uničov-Litovel na ORP Uničov a ORP Litovel
Mohelnice			vznik rozdělením střediska Zábřeh na ORP Zábřeh a ORP Mohelnice
Olomouc	Příkazy	Uničov-Litovel	
	Bohuňovice	Šternberk	
	Hlušovice	Šternberk	
	Libavá	Šternberk	
Prostějov			vznik rozdělením střediska Prostějov na ORP Konice a ORP Prostějov
Přerov	Žákovice	Hranice	
	Lazníky	Olomouc	
	Výkleky	Olomouc	
	Lazníčky	Olomouc	
Šternberk	Mutkov	Uničov-Litovel	
	Norberčany	Rýmařov	
	Huzová	Bruntál	
	Moravský Beroun	Bruntál	
Šumperk	Písařov	Zábřeh	
	Jakubovice	Zábřeh	
	Janoušov	Zábřeh	
	Bušín	Zábřeh	
	Sudkov	Zábřeh	
Uničov	Lipinka	Zábřeh	vznik rozdělením střediska Uničov-Litovel na ORP Uničov a ORP Litovel
Zábřeh	Vyšehoří	Šumperk	vznik rozdělením střediska Zábřeh na ORP Zábřeh a ORP Mohelnice

Tab. 1.1: Přehled změn při porovnání SOOV a ORP

Zpracované mapové výstupy:

- 1.1 Porovnání středisek osídlení obvodního významu v 80. letech a ORP (formát A4)
 - Mapa zobrazuje územní působnost středisek osídlení obvodního významu a porovnává ji s ORP.

2. Vyhodnocení slabých obcí

Jako základ pro identifikaci slabých obcí v rámci Olomouckého kraje byla využita analýza střediskovosti obcí zpracovaná v rámci analytické části studie v kapitole 8.2 a také analýza úrovně vybavenosti obcí (kapitola 8.4).

Při prvním výběru byly zvoleny všechny nestřediskové obce, které neměly dostatečnou občanskou vybavenost. Z první množiny obcí byly poté vyloučeny obce zahrnuté do rozvojových oblastí a rozvojových os (celkem 33 obcí), u kterých je reálný předpoklad jejich rozvoje. Tímto postupem bylo vybráno celkem 163 obcí, u kterých byla řešena spádovost k větším sídlům v okolí a jejich případná regionalizace. Lze říci, že slabší obce většinou vytvářejí shluky nebo pásy, v některých případech dokonce radiální obrazce v mírně větší vzdálenosti od spádového centra.

Při výběru spádových center byla jako rozhodující volena nejkratší vzdálenost, případně pak jednodušší dostupnost sídla po pozemních komunikacích. Pro větší detailnost byl výskyt obcí okomentován na úrovni správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (SO POÚ).

Z hlediska ORP najdeme nejvíce slabých obcí v ORP Prostějov (41) a Přerov (36), při porovnání na počet obcí v ORP jsou slabé obce nejvíce zastoupeny v ORP Konice a Šternberk (67 procent). Celkem v méně z hlediska občanské vybavenosti vybavených obcích žije více než 52 000 obyvatel, tedy 8,2 procent z celkového počtu obyvatelstva v kraji.

2.1 SO POÚ Javorník

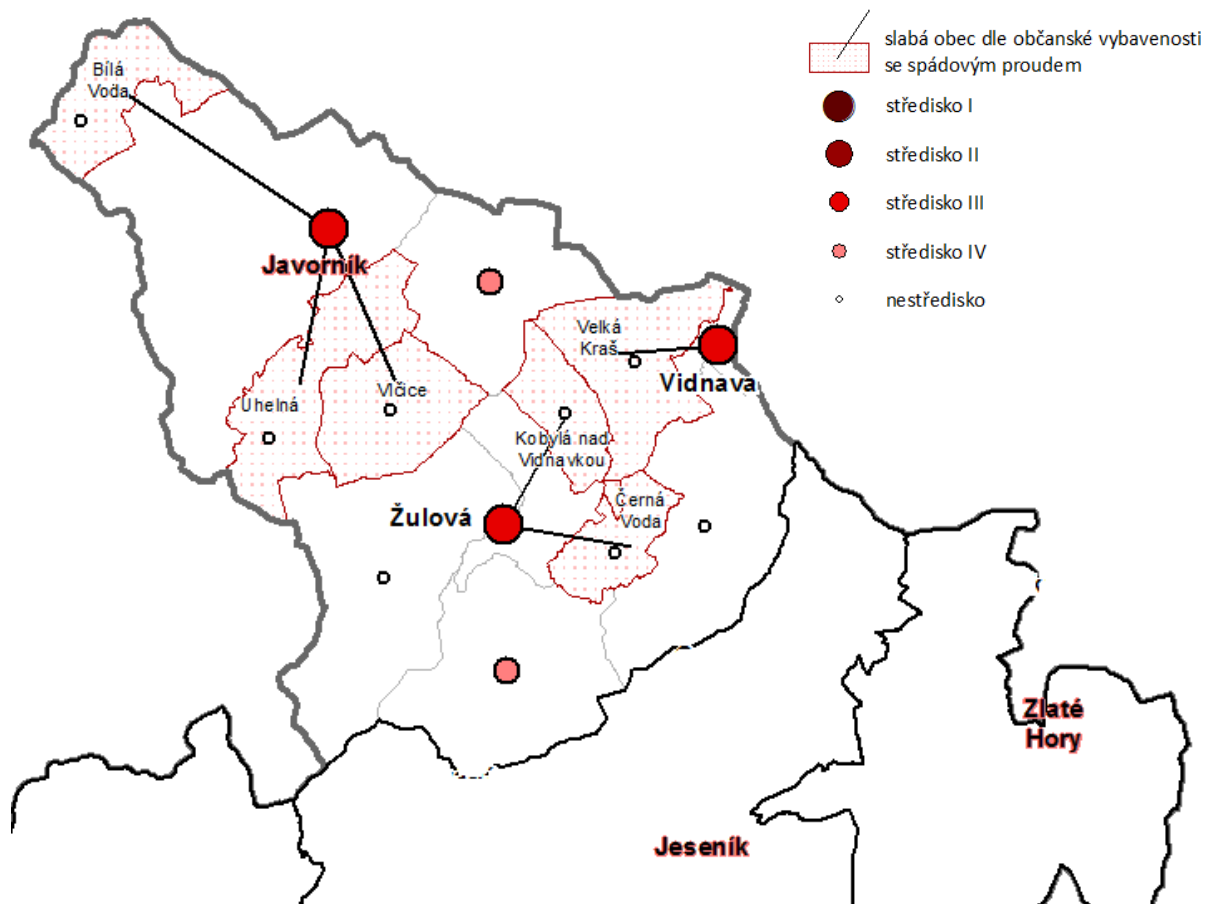
Ve správním obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Javorník se nachází 6 obcí, které můžeme dle občanské vybavenosti označit za slabé obce. Jedná se o obce Bílá Voda, Uhelná, Vlčice, Velká Kraš, Černá Voda a Kobylá nad Vidnávkou. K centru SO POÚ, které je zároveň střediskem III. řádu spádují obce Bílá Voda, Uhelná a Vlčice. Obec Bílá Voda je jako nejsevernější obec Olomouckého kraje, také nejhůře dostupná z centra SO ORP Jeseník. Z demografického hlediska se zde vyskytuje jeden z nejmenších podílů EAO v Olomouckém kraji, z důvodu malé nabídky práce také vysoká míra nezaměstnanosti přesahující v průměru 35 procent, což jsou v celostátním měřítku jedny z nejvyšších hodnot. S výše uvedenými skutečnostmi také souvisí nulová intenzita výstavby v posledních 6 letech.

V obcích Velká Kraš a Kobylá nad Vidnávkou existují vyloučené lokality s více než 200 obyvateli. Ve Velké Kraši je navíc několik brownfieldů s celkovou rozlohou cca 10 hektarů.

Vysoká míra nezaměstnanosti je typická pro celý obvod POÚ Javorník a je dlouhodobě nejvyšší v celém Olomouckém kraji. Z hlediska kraje je v SO POÚ Javorník obecně vyšší míra podnikatelské aktivity, která je dána nedostatkem pracovních příležitostí u velkých zaměstnavatelů, turistickým ruchem a možným odbytem produktů v blízkém Polsku. Region s Polskem sousedí na více než dvou třetinách své hranice, když jeho hranici na západní části tvoří hřeben Rychlebských hor.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Bílá Voda	Javorník
Uhelná	Javorník
Vlčice	Javorník
Velká Kraš	Vidnava
Kobylá nad Vidnávkou	Žulová
Černá Voda	Žulová

Tab. 2.1.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Javorník

Obr. 2.1.1: Slabé obce v SO POÚ Javorník

2.2 SO POÚ Zlaté Hory

V SO POÚ Zlaté Hory nebyla analýzou občanské vybavenosti obcí zjištěna žádná (z hlediska vybavenosti) slabá obec. V obvodu POÚ jsou pouze dvě obce – Zlaté Hory a Mikulovice, které dle zjišťované střediskovosti splňují podmínky pro středisko III. stupně. Nedaleko sledovaného POÚ se ale nachází dvě větší sídla spadající pod Moravskoslezský kraj – Vrbno pod Pradědem a Krnov. Obě sídla jsou ale vzhledem k přírodním podmínkám hůře dopravně dostupná po silnicích druhé třídy. Problematické tak pro dopravu může být hlavně zimní období.

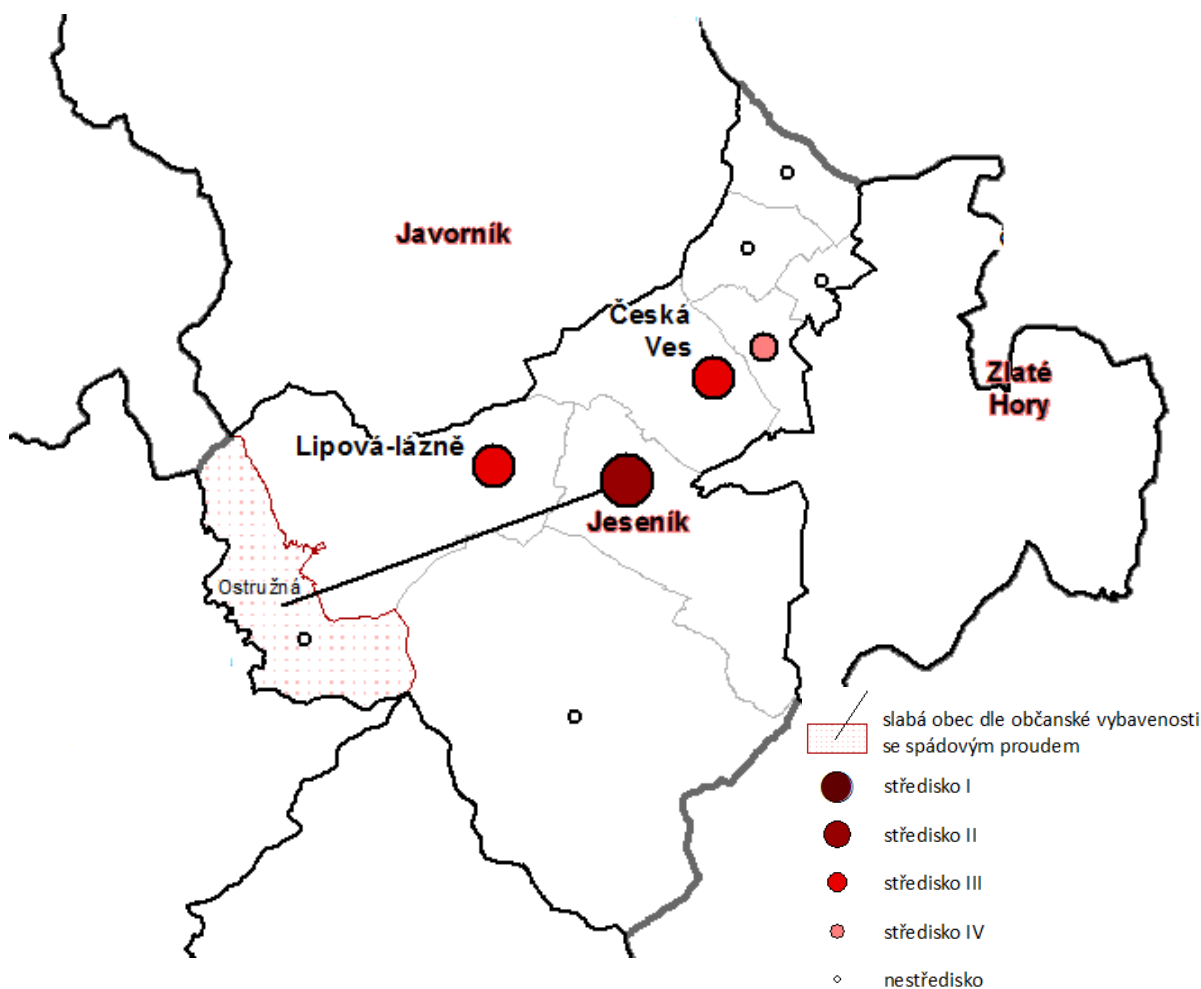
2.3 SO POÚ Jeseník

Z hlediska občanské vybavenosti byla v SO POÚ Jeseník nalezena pouze jedna obec, kterou lze z tohoto pohledu označit za slabou – Ostružná. V obci chybí základní občanská vybavenost, ale velmi výraznou roli hraje její orientace na turistický ruch a zimní sportovní rekreaci. Ve správním obvodu obce se nachází kromě Ostružné místní části Petříkov a Ramzová, kde také fungují lyžařská střediska. Z tohoto důvodu je v obci nejvyšší míra podnikatelské aktivity v kraji a v posledních letech také nejintenzivnější bytová výstavba. Příčinou je růst kapacity ubytovacích zařízení a budov určených pro druhé bydlení.

SO POÚ Jeseník je z velké části součástí CHKO Hrubý Jeseník, jedná se tedy převážně o hornatý a zalesněný region. V údolích fungující sídla lze označit jako samostatná a svébytná.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Ostružná	Lipová - Lázně

Tab. 2.3.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Jeseník

Obr. 2.3.1: Slabé obce v SO POÚ Jeseník

2.4 SO POÚ Hanušovice

Ve správním obvodu POÚ Hanušovice bylo nalezeno celkem 5 obcí s nízkou úrovní občanské vybavenosti. Obce Šléglov a Vikantice spádují do Starého Města a obce Branná, Malá Morava a Kopřivná do Hanušovic. Staré Město i Hanušovice splňují požadavky pro středisko III. stupně.

Obce Šléglov a Vikantice patří mezi obce s vůbec nejnižším počtem obyvatel. Vikantice mají dlouhodobě nejvyšší míru nezaměstnanosti v kraji. V obci žije pouze 5 dětí ve věku 0-14 let na 55 obyvatel v produktivním věku. V uplynulých 6 letech neprobíhala v obou obcích žádná bytová výstavba, což je typické i pro Kopřivnou.

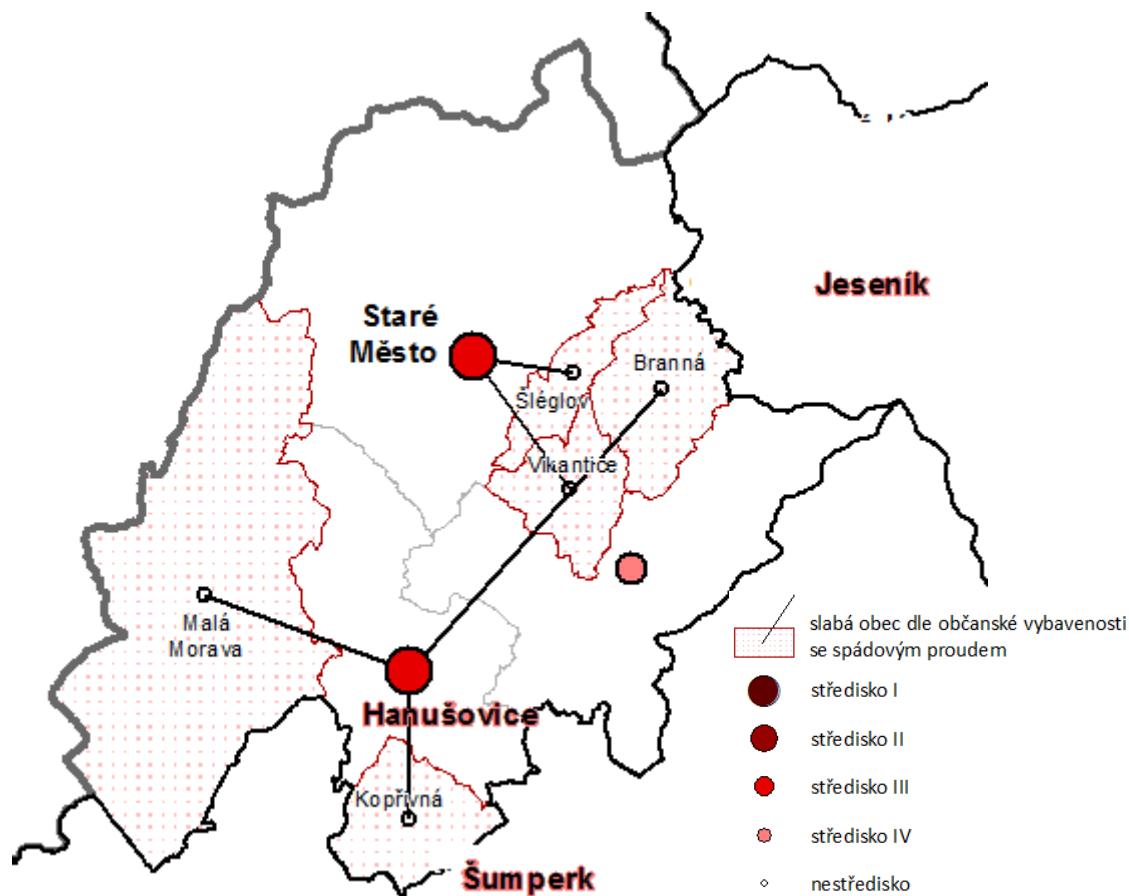
V obci Kopřivná je velmi nízký podíl obyvatel důchodového věku, silná skupina EAO, ale vysoká míra nezaměstnanosti. Obec přímo sousedí s Hanušovicemi, kde ale není dostatečná nabídka pracovních míst. Tři zmíněné obce lze vzhledem k charakteru krajiny označit jako horské a hůře dopravně dostupné.

V obci Branná byl zjištěn vysoký podíl rekreačních objektů, což je dáno, podobně jako u Ostružné, orientací na turistický ruch. Vysoká je zde také míra podnikatelské aktivity, která je typická také pro Šléglov a Vikantice.

Obec Malá Morava lze označit jako lokalitu využívanou pro individuální rekreaci. V obci je poměrně vysoký podíl rekreačních objektů, přitom ale dlouhodobě vysoká nezaměstnanost. Kromě Hanušovic je druhým možným spádovým centrem také město Králíky, které leží mimo Olomoucký kraj. Správní obvod obce má ale vysoký turistický potenciál díky stále rostoucímu zájmu lyžařského střediska Dolní Morava, které je využíváno i během letní sezóny. Během posledních tří let v lokalitě Dolní Morava, která územně náleží Pardubickému kraji, vyrostlo několik hromadných ubytovacích zařízení, proto se dá čekat zvýšený zájem o nemovitosti v okolí střediska.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Branná	Hanušovice
Malá Morava	Hanušovice
Kopřivná	Hanušovice
Šléglov	Staré Město
Vikantice	Staré Město

Tab. 2.4.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Hanušovice

Obr. 2.4.1: Slabé obce v SO POÚ Hanušovice

2.5 SO POÚ Šumperk

Obec Vernířovice je hodnocena jako velmi slabá s vysokou nezaměstnaností a vysokým podílem domů určených k rekreaci. Celé území obce spadá do CHKO Jeseníky, rekreační potenciál je tedy vysoký.

Další velmi slabou obcí z hlediska vybavenosti je obec Hraběšice, která leží nedaleko stále se rozvíjejícího Nového Malína. V obci je nízký index ekonomického zatížení – žije zde málo seniorů, dostatek dětí a převažuje EAO. Důvodem je nová výstavba v obci. Obec částečně zasahuje do CHKO Jeseníky, ale přitom leží nedaleko Šumperka. Do Nového Malína spadá také obec Dlouhomilov

Obce Bratrušov a Rejchartice spádují k Šumperku a na severu sousedí s další slabou obcí – Kopřivnou. Jedná se o obce horského typu ležící v kopcích mezi městy Šumperk a Hanušovice, které jsou v zimním období hůře dostupné a neprocházejí nijak významným vývojem.

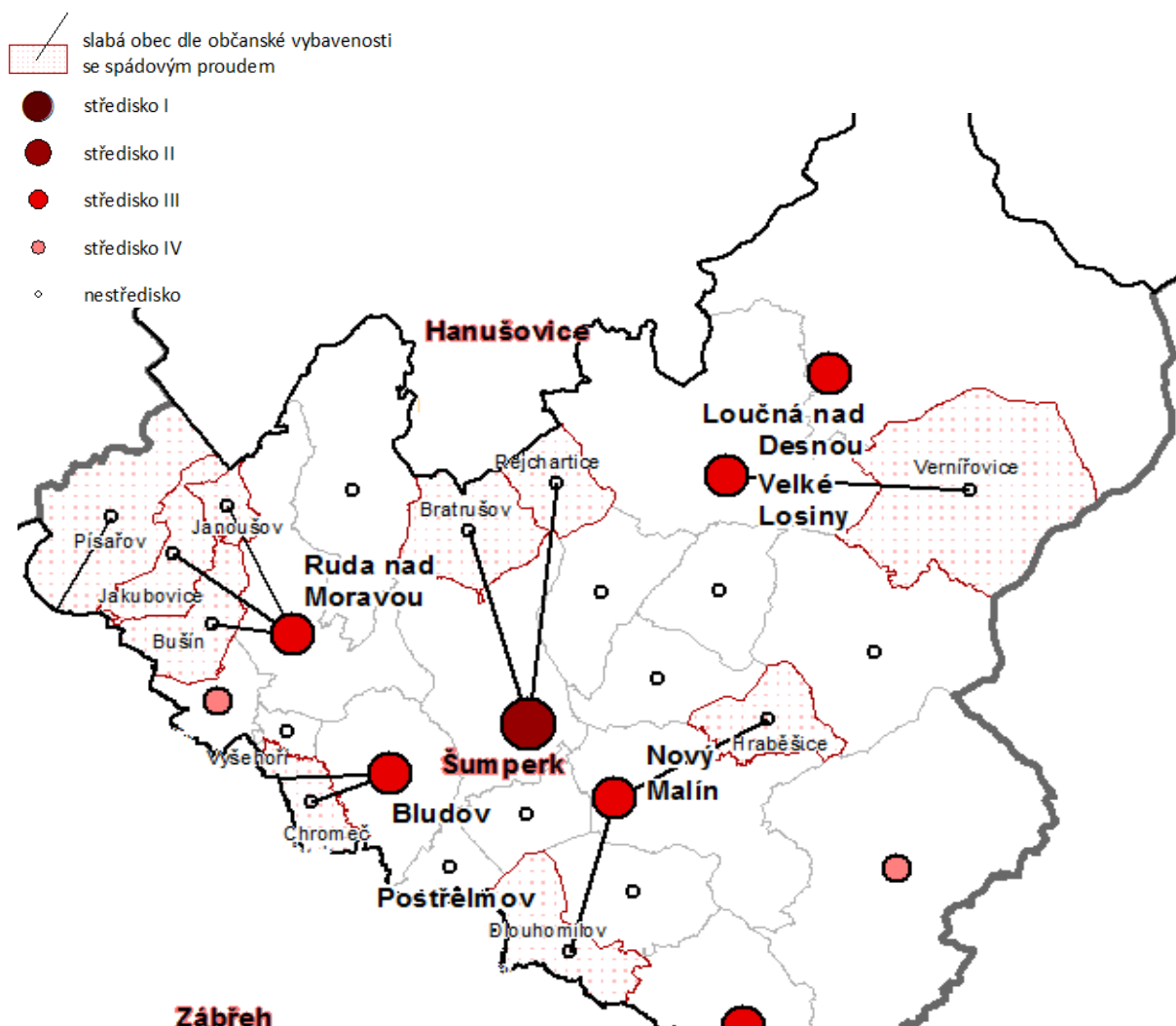
Na jihozápadní hranici obvodu POÚ leží 4 sousedící slabé obce. Bušín, Jakobovice a Janoušov spádují do Rudy nad Moravou, obec Písařov mimo SO POÚ Šumperk, do města Štítý. Svým charakterem se jedná o obce (pod)horské, v Jakobovicích je vysoká míra nezaměstnanosti, v Bušíně naopak velmi nízká. Nedaleko těchto obcí se nachází obec Olšany, kde fungují papírny a poměrně dobře dostupná

je Ruda nad Moravou a také město Štítý. Obec Písařov je využívána pro individuální rekreaci. Rozvoj rekreace v této oblasti lze očekávat i nadále z důvodu dobré dostupnosti lyžařských středisek Červená voda, Čenkovice, areálu v okolí Bukové hory a také Dolní Moravy.

Na hranici s obvodem POÚ Zábřeh byla nalezena obec Chromeč, která tvoří shluk slabších obcí s obcemi v POÚ Zábřeh.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Bratrušov	Šumperk
Rejchartice	Šumperk
Bušín	Ruda nad Moravou
Jakubovice	Ruda nad Moravou
Janoušov	Ruda nad Moravou
Písařov	Štítý
Vernířovice	Velké Losiny
Hraběšice	Nový Malín
Dlouhomilov	Nový Malín
Chromeč	Bludov

Tab. 2.5.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Šumperk

Obr. 2.5.1: Slabé obce v SO POÚ Šumperk

2.6 SO POÚ Zábřeh

Ve správním obvodu POÚ Zábřeh bylo zjištěno celkem 13 slabších obcí z hlediska jejich vybavenosti. V obcích je velmi často v provozu základní škola s prvním stupněm, žáci poté dojíždějí do větších sídel, hlavně pak do Zábřeha, který je ve většině případů dostupný do 15 minut prostřednictvím individuální automobilové dopravy.

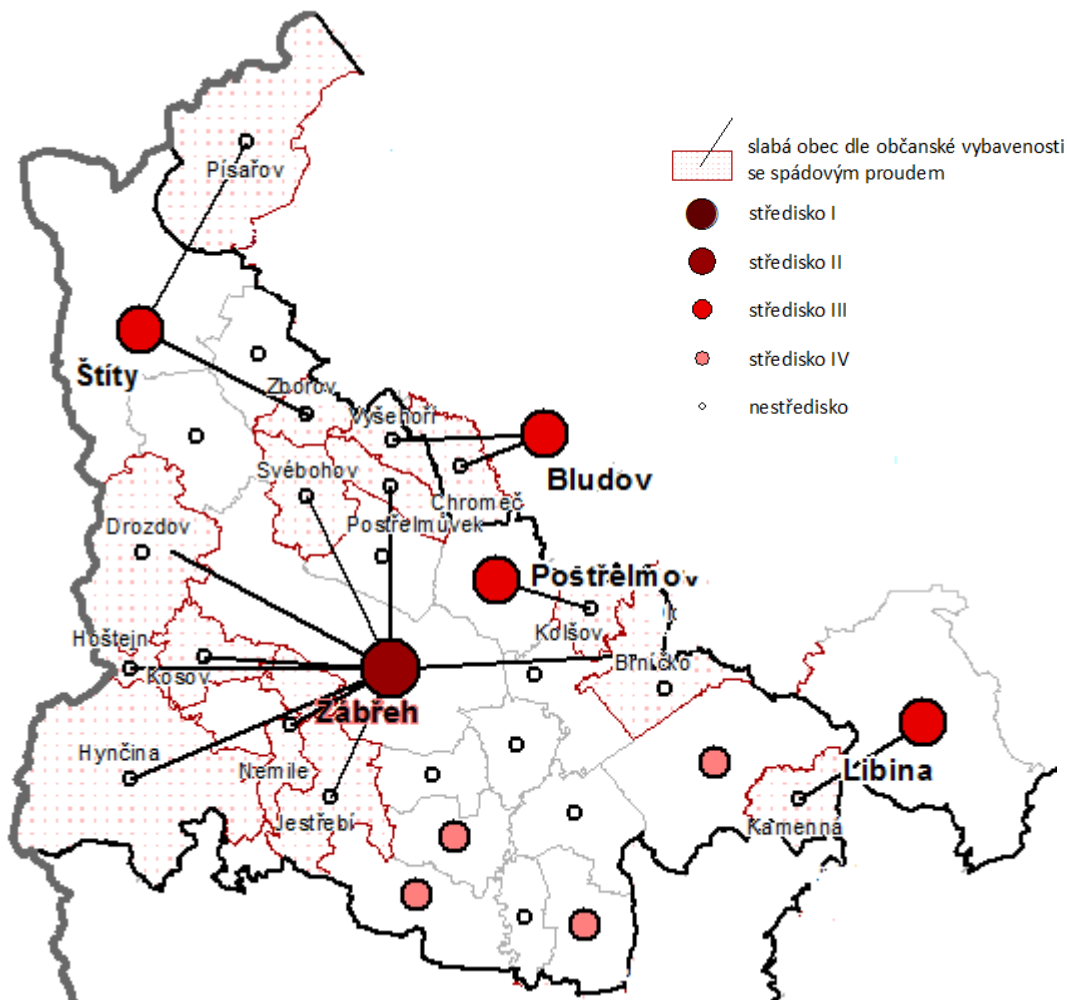
V jihozápadní části obvodu POÚ se jedná o shluk 6 obcí s podobnými charakteristikami, které jsou závislé na Zábřehu, do kterého také spádují. V obci Hynčina je vyšší podíl domů určených k rekreaci.

S obcí Chromeč (SO POÚ Šumperk) tvoří souvislý celek obce Vysehoří, Postřelmůvek, Zborov a Svěbohov. Vysehoří spáduje podobně jako Chromeč do Bludova, zbývající obce pak spádují do Zábřeha. Jedná se opět o obce závislé na službách většího sídla v okolí. Podobné je to u obcí Brníčko a Kolšov, které sousedí s Dlouhomilovem, který patří k Šumperku.

Obec Kamenná leží na hranici třech POÚ nedaleko střediska III. stupně Libiny, kam spáduje.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Postřelmůvek	Zábřeh
Svěbohov	Zábřeh
Drozdov	Zábřeh
Kosov	Zábřeh
Hoštejn	Zábřeh
Hynčina	Zábřeh
Nemile	Zábřeh
Jestřebí	Zábřeh
Brníčko	Zábřeh
Kolšov	Postřelmov
Kamenná	Libina
Zborov	Štítý
Vysehoří	Bludov

Tab. 2.6.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Zábřeh

Obr. 2.6.1: Slabé obce v SO POÚ Zábřeh

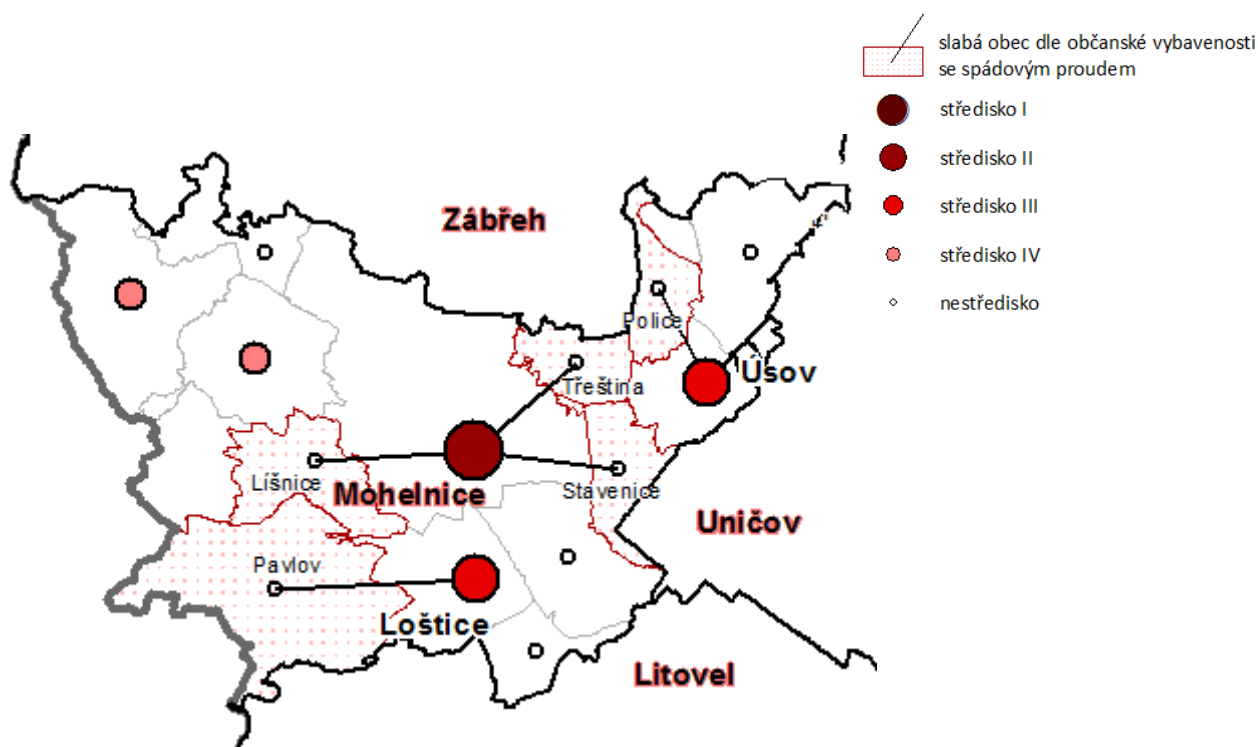
2.7 SO POÚ Mohelnice

V severovýchodní části obvodu POÚ Mohelnice byly identifikovány tři slabé obce z hlediska vybavenosti – Police (spáduje do Úsova), Třeština a Stavenice. Jedná se o obce s převážně zemědělským charakterem, které jsou z hlediska služeb závislé na větších sídlech v okolí. V obci Police nevznikají žádné nové domy či byty.

V západní části této POÚ jsou podobně zaměřené obce – Líšnice (spáduje do Mohelnice) a Pavlov, který spáduje do Loštice. Správním obvodem obce Líšnice prochází silnice první třídy I/35 směrem na Moravskou Třebovou. Obec tedy leží na hranici rozvojové oblasti.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Líšnice	Mohelnice
Stavenice	Mohelnice
Třeština	Mohelnice
Police	Úsov
Pavlov	Loštice

Tab. 2.7.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Mohelnice

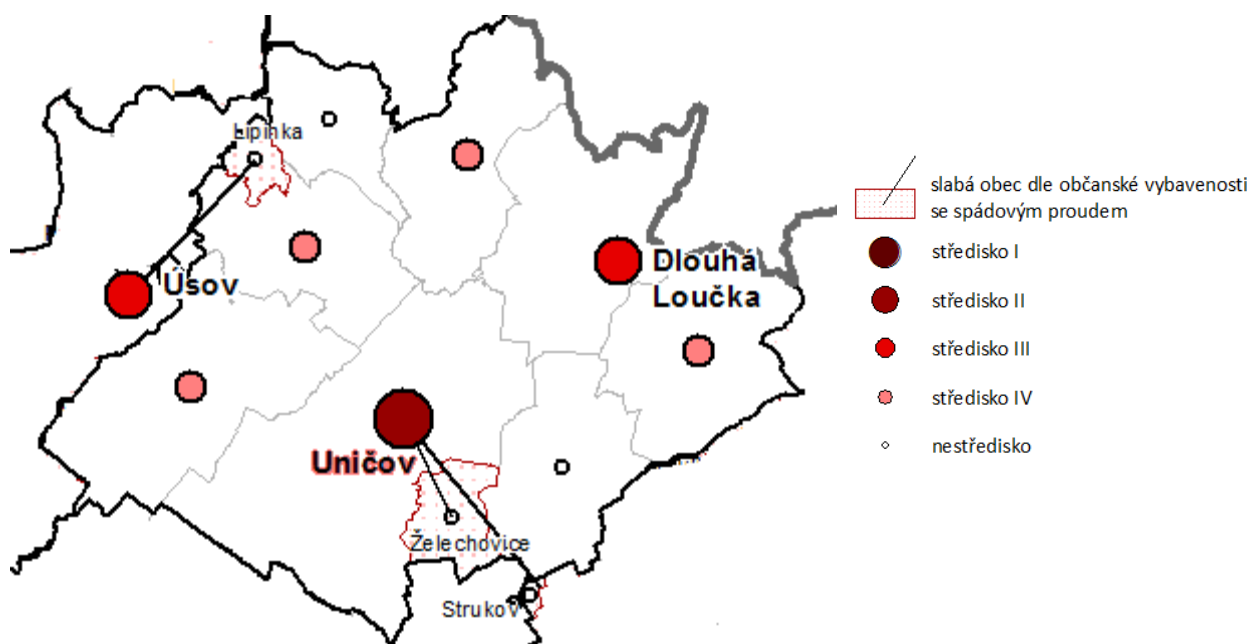
Obr. 2.7.1: Slabé obce v SO POÚ Mohelnice

2.8 SO POÚ Uničov

Ve správním obvodu POÚ se nachází obce Želechovice a Lipinka, které mají nízkou úroveň občanské vybavenosti. Jedná se o obce výrazně zemědělsky orientované, které jsou závislé na větších sídlech v okolí. Lipinka spáduje do Úsova, Želechovice leží velmi blízko Uničova.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Lipinka	Úsov
Želechovice	Uničov

Tab. 2.8.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Uničov

Obr. 2.8.1: Slabé obce v SO POÚ Uničov

2.9 SO POÚ Šternberk

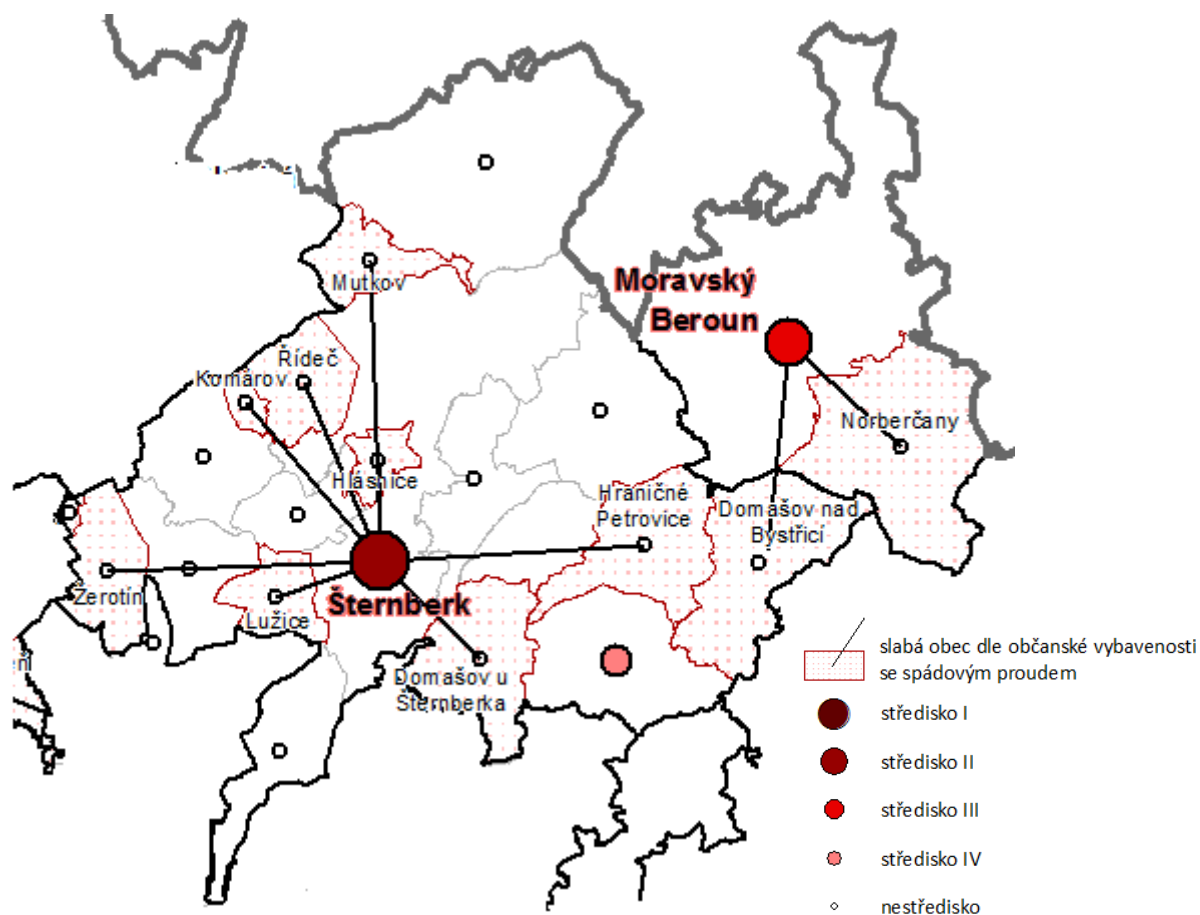
Obce Strukov, Žerotín, Lužice, Komárov, Řídeč a Hlásnice lze považovat také za zemědělské obce, první tři jmenované leží na hranici s SO POÚ Olomouc a patří do zemědělsky velmi využívaného regionu v okolí Štěpánova. Malá obec Strukov má blíže než do Šternberka do Uničova. Z hlediska věkové struktury je v obci nízký podíl dětí a naopak vysoký podíl seniorů.

Obec Mutkov v severní části POÚ je jednou z nejméně zalidněných obcí v kraji, 26 procent z celkového počtu obyvatel je v důchodovém věku. V obci je vysoká nezaměstnanost, ale i vysoká míra podnikatelské aktivity (podobně jako na Jesenicku). Obec je využívána pro individuální rekreaci (Přírodní park Sovinecko).

Ve východní části POÚ byly identifikovány tři na sebe navazující obce s nižší vybaveností – Domašov u Šternberka, Hraničné Petrovice (v obci vyloučená lokalita) a Domašov nad Bystřicí, který spadá do Moravského Berouna a sousedí s vojenským újezdem. Jedná se o podhorské obce, orientované spíše na zemědělství.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Mutkov	Šternberk
Hlásnice	Šternberk
Řídeč	Šternberk
Komárov	Šternberk
Žerotín	Šternberk
Lužice	Šternberk
Domašov u Šternberka	Šternberk
Hraničné Petrovice	Šternberk
Strukov	Uničov
Domašov nad Bystřicí	Moravský Beroun

Tab. 2.9.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Šternberk

Obr. 2.9.1: Slabé obce v SO POÚ Šternberk a Moravský Beroun

2.10 SO POÚ Moravský Beroun

SO POÚ Moravský Beroun se skládá se dvou obcí – města Moravský Beroun a Norberčan - obce na hranici vojenského újezdu, která je méně občanský vybavená a hůře dopravně dostupná. Vzhledem k odlehlosti obce a jejímu sousedství s vojenským újezdem nedocházelo v minulosti k žádnému intenzivnějšímu rozvoji, což se nedá očekávat ani v nejbližší budoucnosti. Výhodou je dostupnost střediska III. stupně.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Norberčany	Moravský Beroun

Tab. 2.10.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Moravský Beroun

2.11 SO POÚ Hlubočky

POÚ Hlubočky lze považovat za dostatečně vybavenou. Výhodou je také dobrá dopravní dostupnost města Olomouce i veřejnou dopravou.

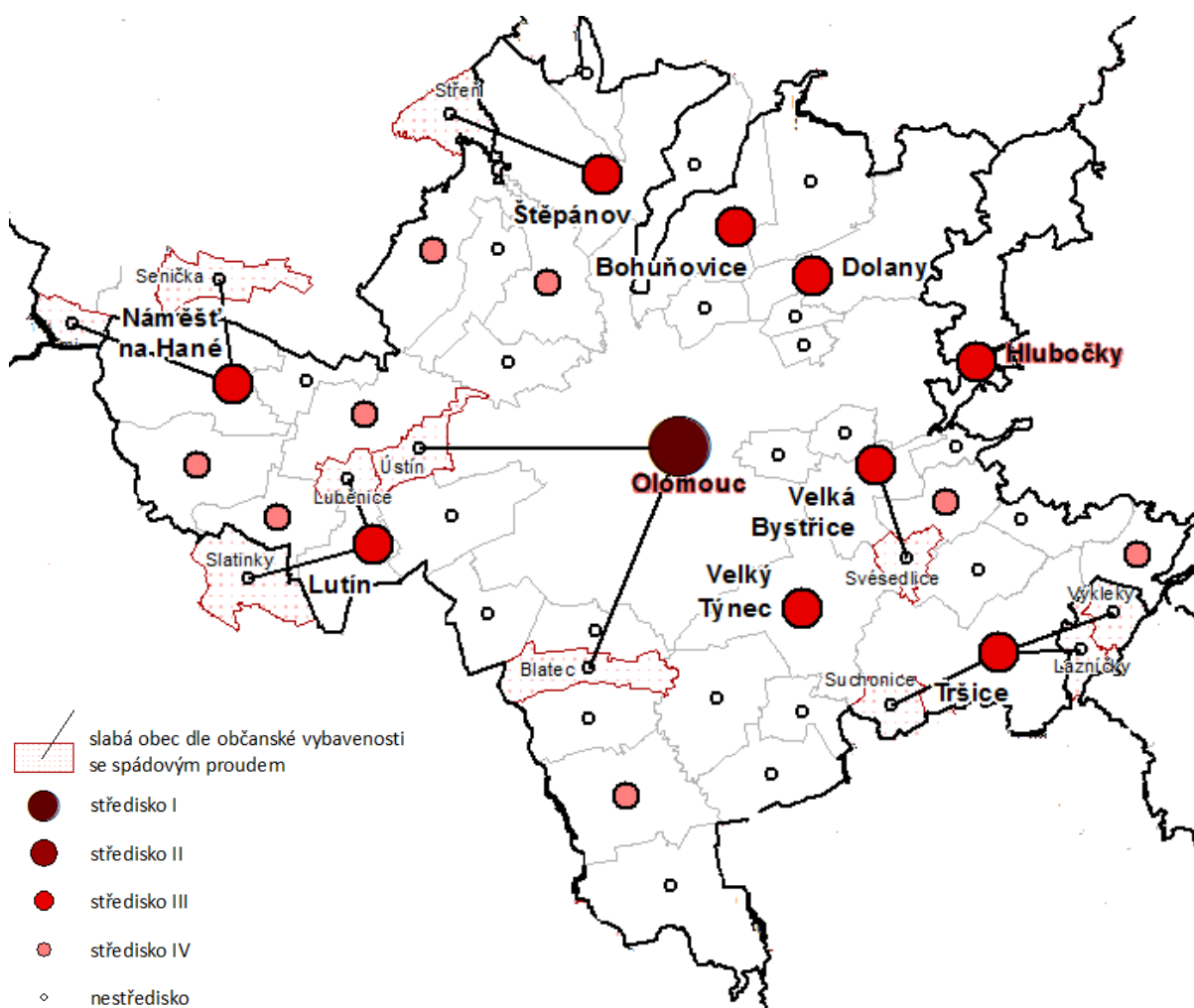
2.12 SO POÚ Olomouc

Velká část obcí v rámci SO POÚ Olomouc leží v rozvojových osách nebo oblastech Olomouckého kraje. V rámci celého obvodu POÚ bylo nalezeno pouze pět obcí s nižší občanskou vybaveností. Všechny leží na hranici rozvojových oblastí.

Na západ od Olomouce se jedná o obce Luběnice (spáduje do Lutína) a Ústín. Jižně od Olomouce se pak jedná o Blatec, obec Svěsedlice leží nedaleko Velké Bystřice a obec Suchonice spáduje do Tršic a leží při hranici s obvodem POÚ Přerov. Všechny obce s nižší úrovní služeb leží nedaleko větších středisek s krátkou dojezdovou vzdáleností do nich.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Ústín	Olomouc
Blatec	Olomouc
Luběnice	Lutín
Svěsedlice	Velká Bystřice
Suchonice	Tršice

Tab. 2.12.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Olomouc

Obr. 2.12.1: Slabé obce v SO POÚ Olomouc

2.13 SO POÚ Litovel

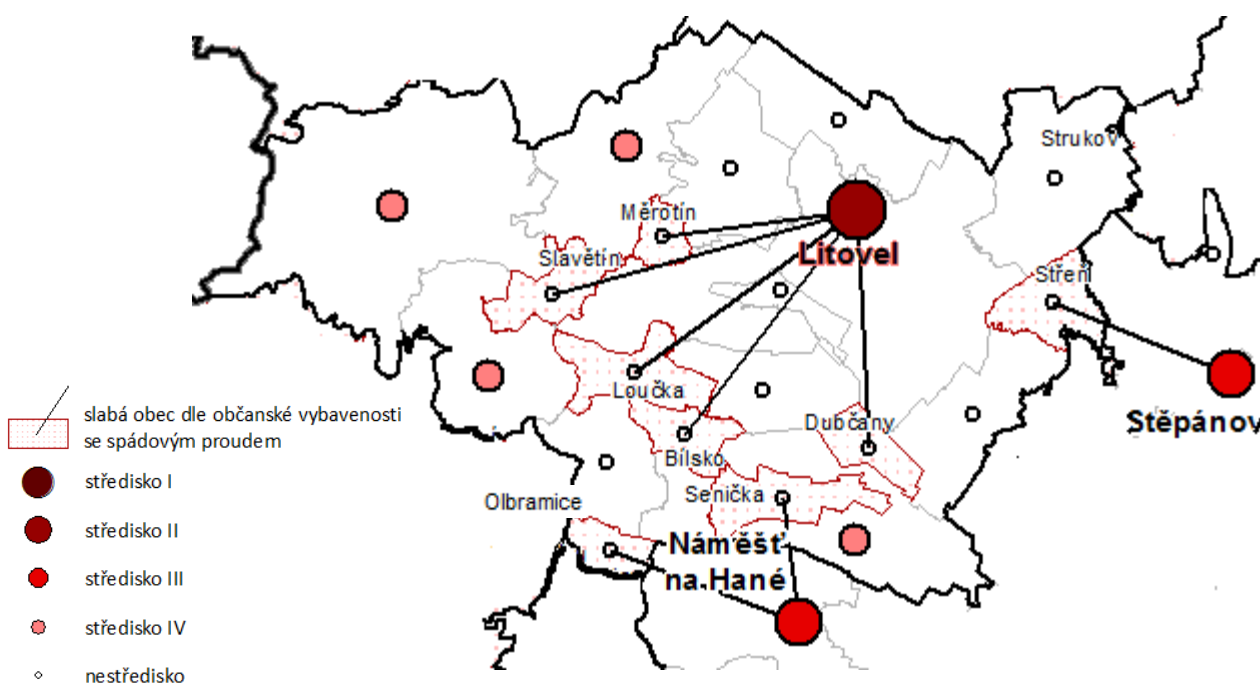
V SO POÚ Litovel se nachází celkem 8 obcí určených dle občanské vybavenosti za slabší. Na západní straně obvodu POÚ se jedná o obec Střeh, která svou polohou spáduje do obce Štěpánov (POÚ Olomouc). Obec celým svým správním územím zasahuje do CHKO Litovelské Pomoraví.

Zbýlých sedm obcí se nachází v jihovýchodní části správního obvodu. Téměř všechny obce – Dubčany, Bílsko, Loučka, Slavětín, Měrotín spádují z hlediska dostupnosti služeb do Litovle. Obce Senička

a Olbramice mají svou polohou blíže do sousedního POÚ, do obce Náměšť na Hané, která je dle vybavenosti zařazena jako středisko III. stupně. V obci Olbramice neprobíhala v posledních 6 letech žádná nová výstavba. Všechny jmenované obce lze zařadit mezi zemědělské obce, velmi typické pro tuto zemědělsky intenzivně využívanou oblast.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Střeň	Štěpánov
Měrotín	Litovel
Slavětín	Litovel
Loučka	Litovel
Bílsko	Litovel
Dubčany	Litovel
Senička	Náměšť na Hané
Olbramice	Náměšť na Hané

Tab. 2.13.1 Přehled slabých obcí v SO POÚ Litovel

Obr. 2.13.1: Slabé obce v SO POÚ Litovel

2.14 SO POÚ Konice

V správním obvodu POÚ Konice se nachází dle občanského vybavení nejvíce slabých obcí, tj. 67 % obcí bylo vyhodnoceno jako slabých. Takovéto množství je dáno i faktem, že správním obvodem POÚ Konice neprochází žádná rozvojová oblast nebo osa, tedy ani žádná významná dopravní cesta.

Vybrané slabé obce tvoří kolem Konice radiální síť, protože do ní všechny spádují. V severní části obvodu se jedná o obce Ludmírov, Březsko, Jesenec a Dzbel, dále na východ Polomí, Hačky, Raková u Konice, Rakůvka, Ochoz a Budětsko. Na jihu se jedná o obce Suchdol a Lipová, na západě Skřípov a Šubířov.

Pro celý obvod Konice je typickým jevem velké množství domů určených k rekreaci, zejména pak v obcích Šubířov, Raková u Konice, Skřípov a Březsko. V obcích Hačky a Jesenec je vyšší podíl obyvatel v postproduktivním věku (64 a více let), tj. více než 25 % všech obyvatel obce. Ve dvou slabších

obcích dle občanské vybavenosti se nachází menší vyloučené lokality. Jedná se o obce Budětsko a Lipová.

Z hlediska přírodních podmínek se jedná o turisticky zajímavý region s velkým potenciálem, který v současné době není využit. Oblíbenost této lokality dokládá vysoký počet domů využívaných pro rekreační účely, nicméně se v POÚ Konice nachází minimum hromadných ubytovacích zařízení. Problematická je dopravní dostupnost regionu a také větší sídlo s dostatečnou občanskou vybaveností a službami nejen pro turisty, což město Konice nesplňuje.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Ludmírov	Konice
Březsko	Konice
Ochoz	Konice
Rakůvka	Konice
Raková u Konice	Konice
Hačky	Konice
Polomí	Konice
Budětsko	Konice
Suchdol	Konice
Lipová	Konice
Skřípov	Konice
Šubířov	Konice
Dzbel	Konice
Jesenec	Konice

Tab. 2.14.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Konice

Obr. 2.14.1: Slabé obce v SO POÚ Konice

2.15 SO POÚ Prostějov

Dle občanské vybavenosti slabé obce v SO POÚ Prostějov leží z velké části na okrajích správního obvodu, větší intenzita výskytu je po obvodu Vojenského újezdu Březina, kde jsou příčiny menší vybavenosti obcí logické, jelikož jsou obce hůře dopravně dostupné a jejich rozvoj je omezen existencí vojenského újezdu.

V nejzápadnější části SO POÚ Prostějov, která je izolována nejsevernějším výběžkem Vojenského újezdu Březina byly identifikovány obce Niva, Bousín a Buková, která spádují do Konice. Další dvě obce, podobně jako pět obcí blíže k Prostějovu (Stínava, Vícov, Ohrozim, Prostějovičky a Krumsín), spádují do Plumlova. V obci Stínava je dlouhodobě vysoká nezaměstnanost, což podobně jako v jiných částech kraje, způsobuje vyšší míru podnikatelské aktivity v obci. Obec je využívána pro individuální rekreaci, což dokládá vysoký podíl takto užívaných domů (34,72 procent).

Dobře z Prostějova dopravně dostupná je obec Vincencov, která také leží na hranici vojenského újezdu. V obci probíhá intenzivní výstavba, více než pětina domů v obci je rekreačně využívána. Z hlediska věkové struktury je v obci poměrně vysoký podíl obyvatel v seniorském věku, nicméně lze očekávat postupné „omlazení“ populace v obci. Obec představuje atraktivní místo pro bydlení z důvodu dobré dostupnosti, klidné lokality a zachovalé okolní přírody (přírodní rezervace Blátka).

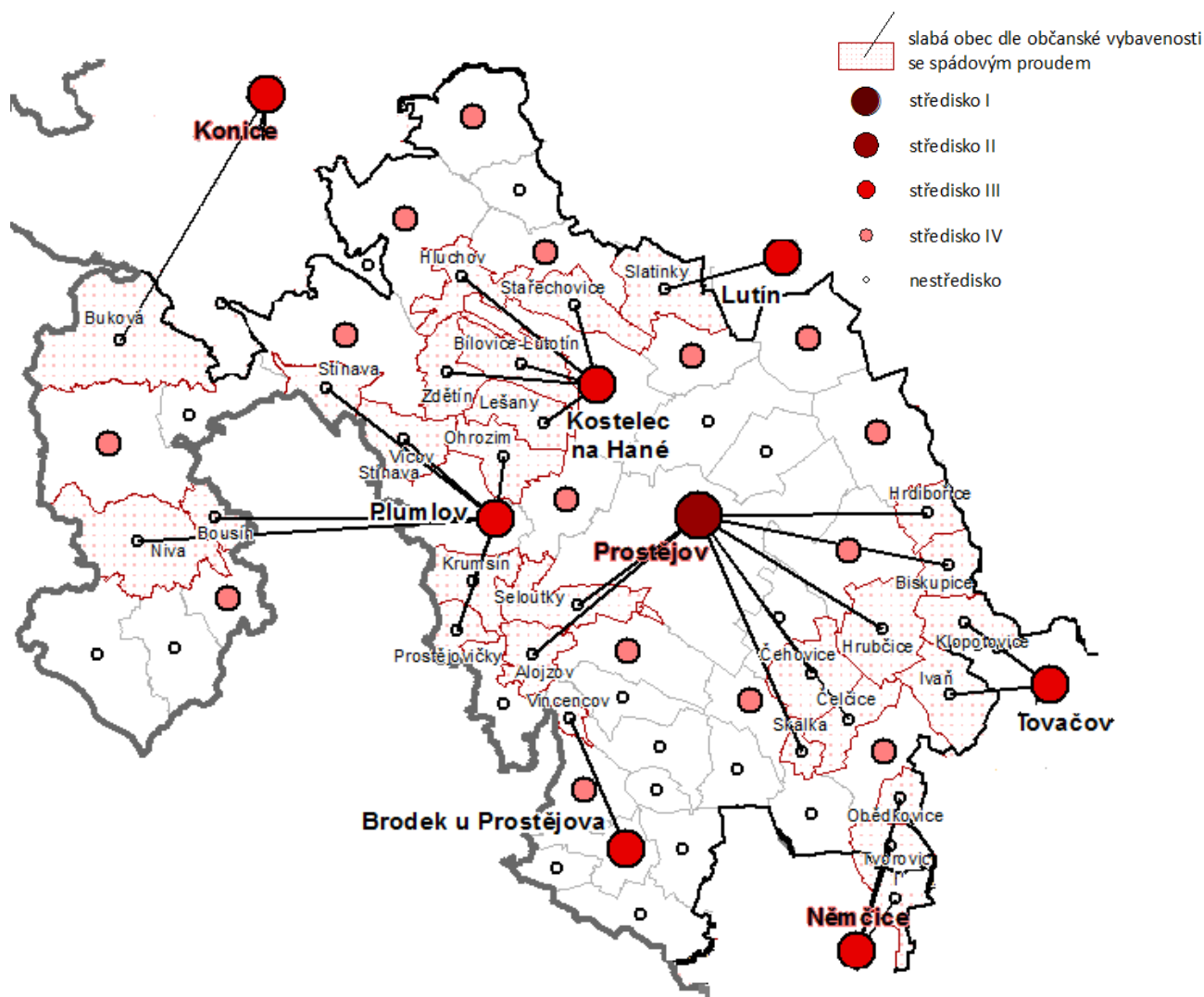
Další souvislý prstenec převážně zemědělských obcí s nižší vybaveností najdeme okolo města Kostelec na Hané (středisko III. stupně). Jedná se o obce Hluchov, Stařechovice, Zdětín, Lešany a Bílovice – Lutotín. Součástí spojitého území je i obec Slatinky, která ale spáduje do Lutína. Obec Slatinky prochází v posledních letech rozvojem, probíhá zde výstavba rodinných domů, obec leží nedaleko lázeňského města Slatinice a v okolí jsou maloplošná chráněná území se zachovalou přírodou (Malý a Velký Kosíř).

Centrum POÚ, město Prostějov, je spádovým centrem pro zemědělské obce Seloutky a Alojzov na západě a na východní straně se jedná o obce Hrdibořice, Biskupice, Hrubčice, Čehovice, Čelčice a Skalka. V obci Hrdibořice jsou dva opuštěné zemědělské areály s rozlohou větší než 5 hektarů. Jejich další využití může být problematické z důvodu vyhlášeného ochranného pásma vodního zdroje a také národní přírodní památky Hrdibořické rybníky. V obci Hrubčice se nachází vyloučená lokalita s cca 30 obyvateli. V obci Skalka není dostatečná občanská vybavenost, nicméně jsou zde v provozu lázně. Obec tedy má dostatečný potenciál z hlediska turistiky a služeb.

Na tento pás obcí navazuje další skupina obcí na hranici s POÚ Kojetín. Jedná se o obce Klopotovice a Ivaň, které spádují do Tovačova, Obědkovice a Tvorovice, které spádují do Němčic nad Hanou. V obcích Ivaň, Obědkovice a Tvorovice jsou vyloučené lokality a v rámci věkové struktury obyvatelstva obcí je výrazná věková skupina 0 – 14 let.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Stařechovice	Kostelec na Hané
Hluchov	Kostelec na Hané
Bílovice-Lutotín	Kostelec na Hané
Zdětín	Kostelec na Hané
Lešany	Kostelec na Hané
Slatinky	Lutín
Buková	Konice
Stínava	Plumlov
Ohrozim	Plumlov
Vícov	Plumlov
Bousín	Plumlov
Niva	Plumlov
Krumsín	Plumlov
Prostějovičky	Plumlov
Vincencov	Brodek u Prostějova
Alojzov	Prostějov
Seloutky	Prostějov
Hrdibořice	Prostějov
Biskupice	Prostějov
Hrubčice	Prostějov
Čelčice	Prostějov
Čehovice	Prostějov
Skalka	Prostějov
Ivaň	Tovačov
Klopotovice	Tovačov
Obědkovice	Němčice nad Hanou
Tvorovice	Němčice nad Hanou

Tab. 2.15.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Prostějov

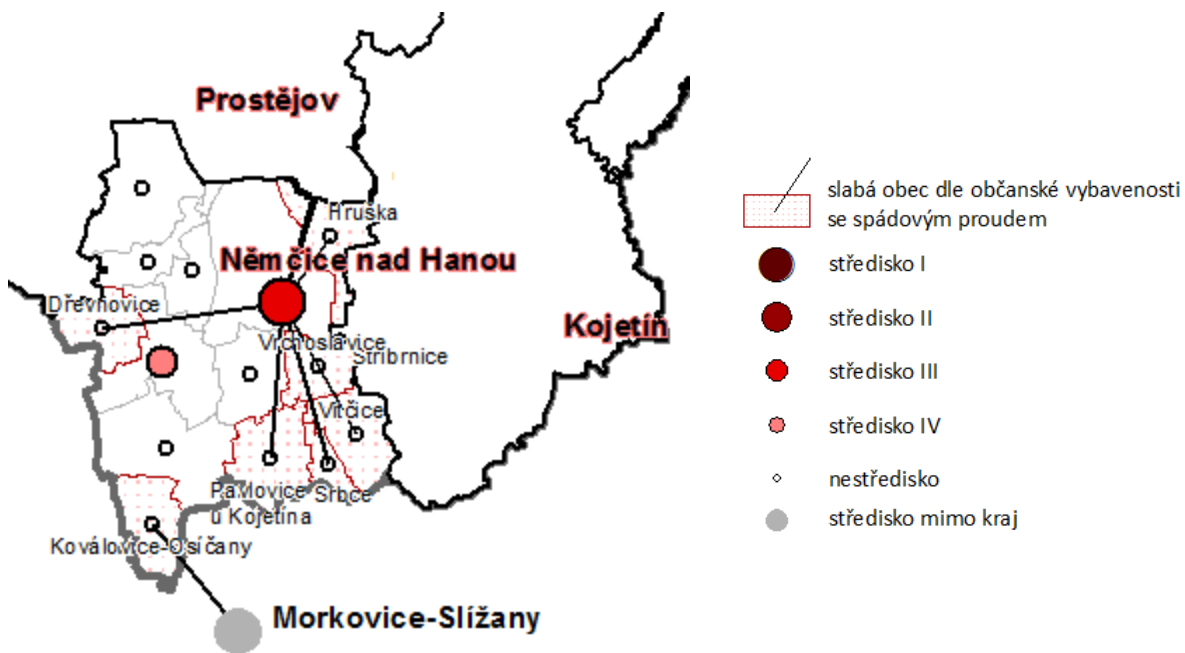
Obr. 2.15.1: Slabé obce v SO POÚ Prostějov

2.16 SO POÚ Němčice nad Hanou

Ve správním obvodu POÚ Němčice nad Hanou bylo nalezeno celkem 7 méně vybavených obcí, které jsou umístěny hlavně na hranicích POÚ. V obcích Pavlovice a Hruška se nachází vyloučené lokality. Obec Hruška navazuje na obce Tvorovice a Obědkovice, kde jsou také vyloučené lokality. Všechny obce spádují do Němčic, pouze Kovalovice – Osíčany spádují do Morkovic – Slížan v Jihomoravském kraji. V obci Srbce žije méně než 100 obyvatel a neprobíhá zde žádná bytová výstavba. Obcí Vrchoslavice prochází dálnice D1, která momentálně končí u Říkovic. Po dokončení jejího napojení u Lipníka nad Bečvou se dá očekávat zařazení obcí do nových rozvojových os, což platí i pro obec Stříbrnice v POÚ Kojetín.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Hruška	Němčice nad Hanou
Dřevnovice	Němčice nad Hanou
Pavlovice u Kojetína	Němčice nad Hanou
Srbce	Němčice nad Hanou
Vitčice	Němčice nad Hanou
Vrchoslavice	Němčice nad Hanou
Kovalovice-Osíčany	Morkovice-Slížany

Tab. 2.16.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Němčice nad Hanou

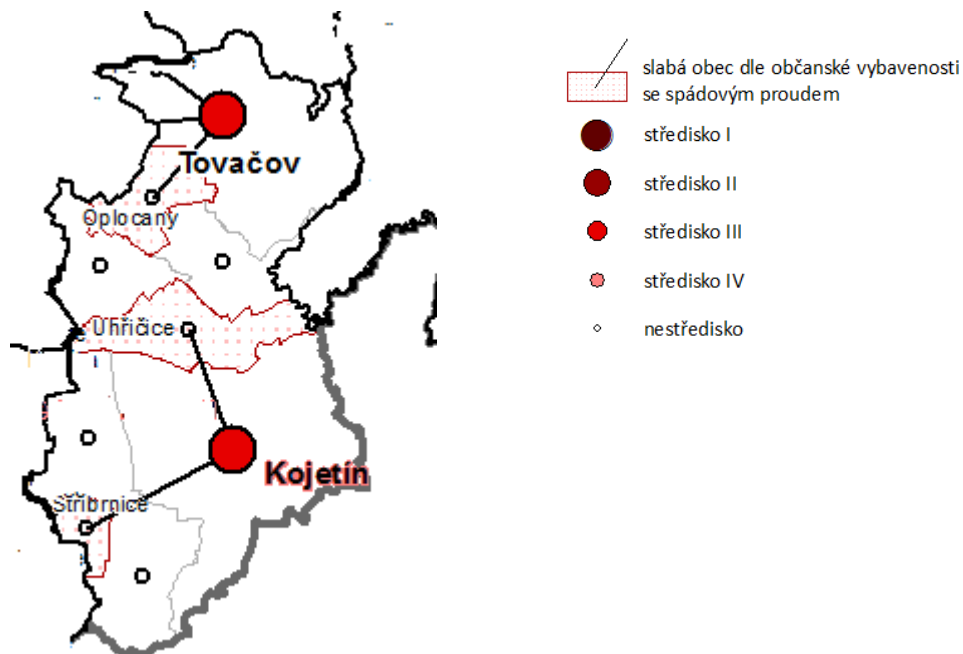
Obr. 2.16.1: Slabé obce v SO POÚ Němčice nad Hanou

2.17 SO POÚ Kojetín

V obcích Uhřičice a Stříbrnice se nachází vyloučené lokality, ve Stříbrnicích je slabá věková skupina EAO (pouze 61 procent). V obci Oplocany neprobíhá v posledních letech žádná výstavba a je zde zvýšená nezaměstnanost. Obec spáduje do Tovačova, zbylé dvě do centra – Kojetína.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Stříbrnice	Kojetín
Uhřičice	Kojetín
Oplocany	Tovačov

Tab. 2.17.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Kojetín

Obr. 2.17.1: Slabé obce v SO POÚ Kojetín

2.18 SO POÚ Přerov

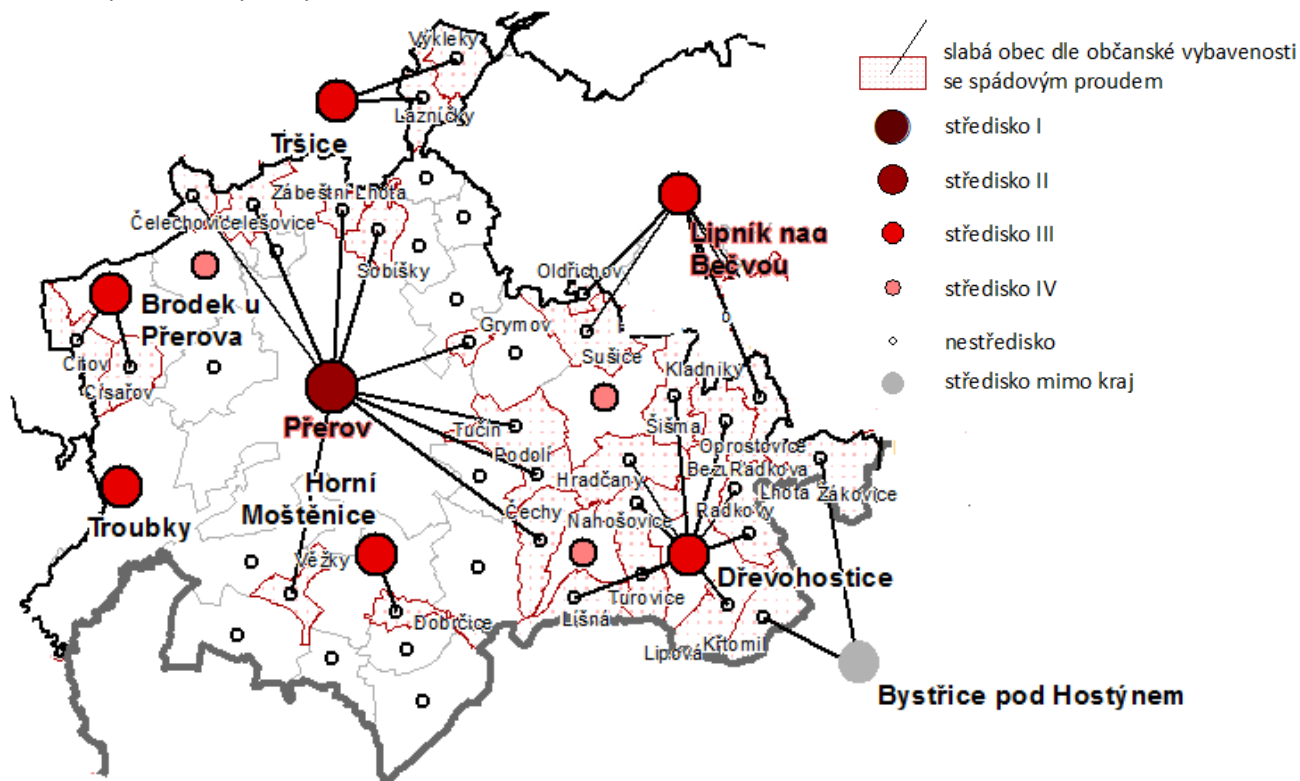
Nejintenzivnější koncentrace slabších obcí dle občanské vybavenosti se nachází v jihovýchodní části správního obvodu POÚ Přerov. Tento shluk obcí je tvořen také obcemi z okolních POÚ (Lipník nad Bečvou a Hranice). Jedná se o největší areál méně vybavených obcí v rámci celého Olomouckého kraje (celkem 27 obcí). Je tvořen menšími obcemi s nízkým počtem obyvatel a v jeho středu chybí více vybavené sídlo (středisko). Spádovým střediskem pro většinu těchto obcí jsou Dřevohostice, část jich spádově mimo území kraje do Bystřice pod Hostýnem, část do Přerova a část do Lipníka nad Bečvou.

V této lokalitě chybí kvalitní komunikace zajišťující rychlou dopravu do větších měst. Nabízí se posílení služeb v menších střediscích, která byla vyhodnocena jako střediska IV. stupně, tedy v Domaželicích a v Pavlovicích u Přerova.

Obcím z této oblasti se vymyká Radkova Lhota s velkým domovem pro seniory (129 lůžek). V obci je velký podíl obyvatel v důchodovém věku (52 procent) a jen pětiprocentní podíl dětí. Neprobíhá zde žádná bytová výstavba, ale je zde také nízká nezaměstnanost. Opakem jsou obce Turovice a Žákovice, kde podíl EAO přesahuje 75 procent.

Do Brodku u Přerova spádují zemědělské obce Citov a Císařov, do Horní Moštěnice spáduje obec Dobřčice, do Tršic Výkleky a Lazníčky, zbývající slabé obce na okrajích správního obvodu spádují do Přerova.

V obci Čelechovice probíhá výstavba nových rodinných domů, vzhledem k počtu domů v obci je to nárůst poměrně výrazný.

Obr. 2.18.1: Slabé obce v SO POÚ Přerov

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Císařov	Brodek u Přerova
Olšov	Brodek u Přerova
Čelechovice	Přerov
Nelešovice	Přerov
Záběštní Lhota	Přerov
Sobíšky	Přerov
Grymov	Přerov
Tučín	Přerov
Podolí	Přerov
Čechy	Přerov
Věžky	Přerov
Dobrčice	Horní Moštěnice
Oldřichov	Lipník nad Bečvou
Sušice	Lipník nad Bečvou
Oprostovice	Lipník nad Bečvou
Výkleky	Tršice
Lazníčky	Tršice
Šišma	Dřevohostice
Bezuchov	Dřevohostice
Radkova Lhota	Dřevohostice
Radkovy	Dřevohostice
Lipová	Dřevohostice
Líšná	Dřevohostice
Turovice	Dřevohostice
Nahošovice	Dřevohostice
Hradčany	Dřevohostice
Žákovice	Bystřice pod Hostýnem
Křtomil	Bystřice pod Hostýnem

Tab. 2.18.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Přerov

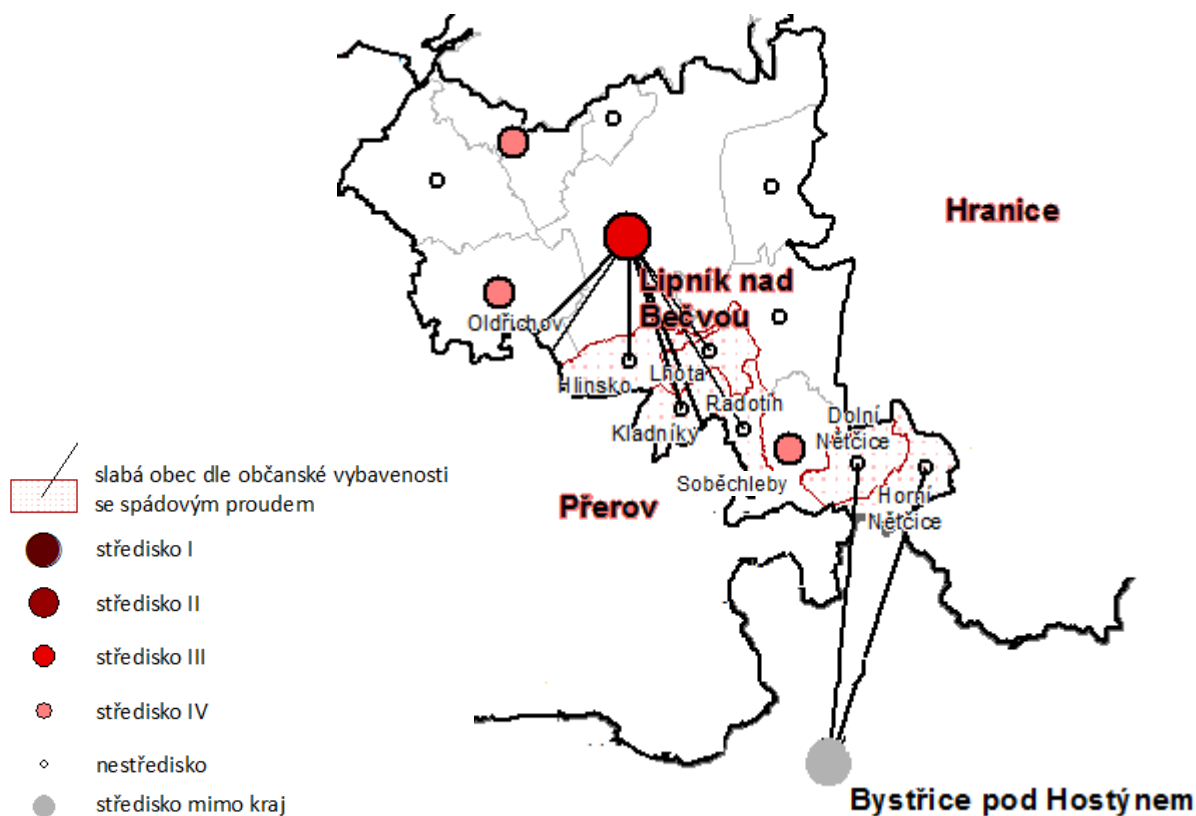
2.19 SO POÚ Lipník nad Bečvou

Slabě vybavené obce ve správním obvodu POÚ Lipník nad Bečvou jsou lokalizovány v jižní části, kde tvoří část velké skupiny obcí zmíněné u POÚ Přerov. Jedná se o obce Hlinsko, Kladníky, Lhota, Radotín, Dolní a Horní Nětčice. Poslední dvě jmenované spádují do Bystřice pod Hostýnem, zbývající do Lipníka nad Bečvou. Obce jsou hůře dopravně dostupné a svým charakterem hlavně zemědělsky založené.

Podobně jako v případě Přerova se i zde nabízí posílení služeb v obci Soběchleby, která svou polohou může obsloužit hned několik hůře vybavených obcí v nejbližším okolí.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Hlinsko	Lipník nad Bečvou
Kladníky	Lipník nad Bečvou
Lhota	Lipník nad Bečvou
Radotín	Lipník nad Bečvou
Dolní Nětčice	Bystřice pod Hostýnem
Horní Nětčice	Bystřice pod Hostýnem

Tab. 2.19.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Lipník nad Bečvou

Obr. 2.19.1: Slabé obce v SO POÚ Lipník nad Bečvou

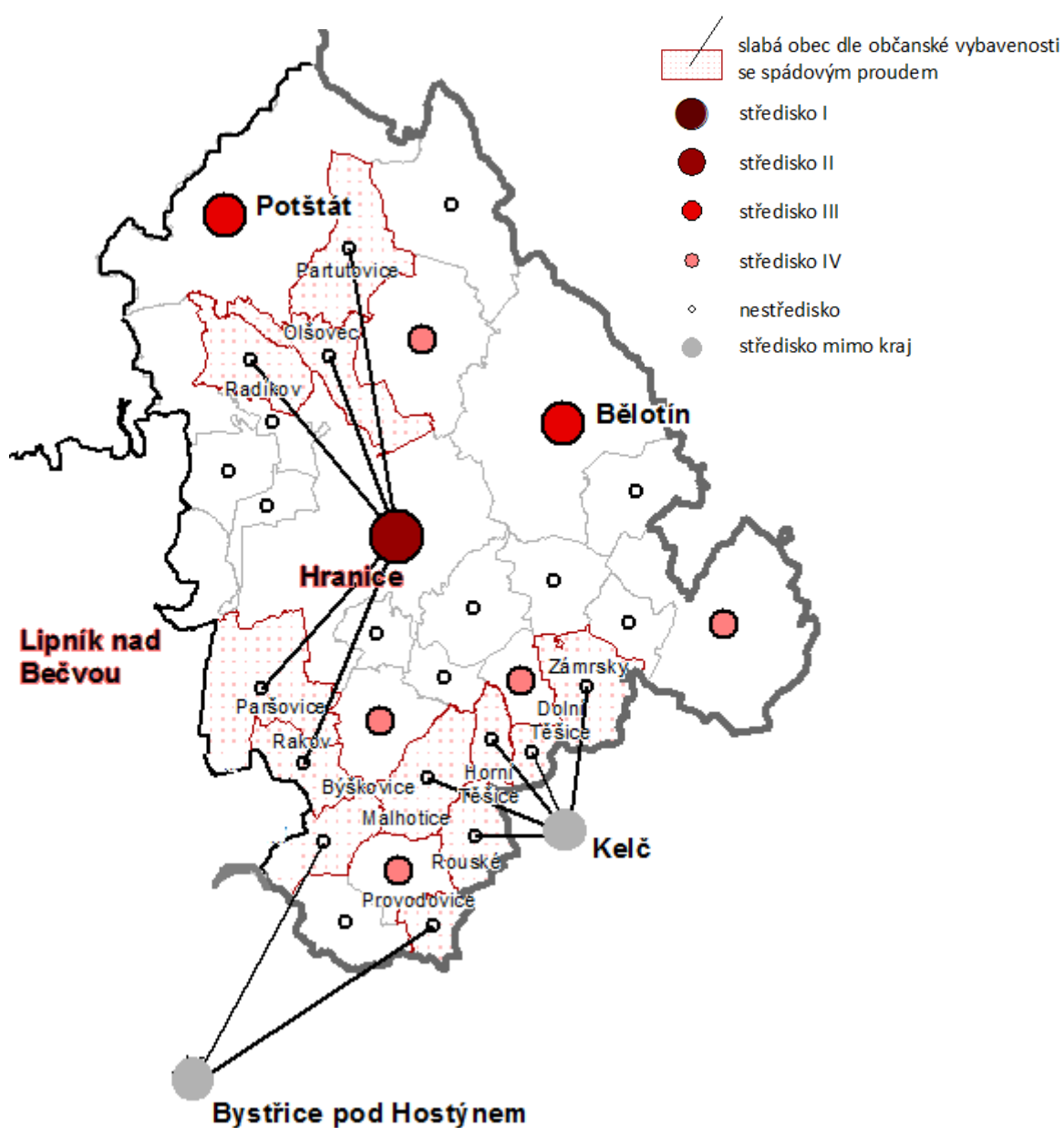
2.20 SO POÚ Hranice

Ve správním obvodu POÚ Hranice bylo lokalizováno 12 méně občansky vybavených obcí. V jižní části se jedná o pás 9 obcí – Paršovice, Rakov, Býškovice, Provodovice, Rouské, Malhotice, Horní Těšice, Dolní Těšice a Zámrský. Posledních pět jmenovaných spadá mimo území kraje do Kelče, obce Býškovice a Provodovice spádují také mimo kraj do Bystřice pod Hostýnem. V obcích neprobíhá výraznější bytová výstavba, výjimkou jsou obce Dolní Těšice a Paršovice. V Dolních Těšicích žije pouze 58 obyvatel a více než čtvrtina domů v obci je využívána pro rekreační účely.

V severní části POÚ se nachází tři méně vybavené obce – Olšovec, Partutovice a Radíkov. Jedná se o obce sousedící s městem Potštát, všechny ale spádují do Hranic, do kterých je rychlejší dopravní spojení. Nad obcí Radíkov funguje devítijamkové golfové hřiště, oblast je charakteristická velmi členitou krajinou s výhledy na Moravskou bránu. I zde je proto turistický potenciál.

Název slabé obce – dle občanské vybavenosti	Název spádové obce
Paršovice	Hranice
Rakov	Hranice
Býškovice	Bystřice pod Hostýnem
Provodovice	Bystřice pod Hostýnem
Rouské	Kelč
Malhotice	Kelč
Horní Těšice	Kelč
Dolní Těšice	Kelč
Zámrský	Kelč
Radíkov	Hranice
Olšovec	Hranice
Partutovice	Hranice

Tab. 2.20.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Hranice

Obr. 2.20.1: Slabé obce v SO POÚ Hranice

Zpracované mapové výstupy:

- 2.1 Příslušnost slabých obcí k střediskům I., II. a III. typu (formát A3)
 - Mapa zobrazuje příslušnost slabých obcí k obcím s vyšší úrovní vybavenosti.
- 2.2 Rozvojové osy a oblasti v porovnání se slabými obcemi v roce 2013 (formát A3)
 - Mapa zobrazuje porovnání nalezených slabých obcí s rozvojovými osami a oblastmi.

3. Vyhodnocení druhů obcí dle jejich vztahů a veřejného vybavení

Pro vyhodnocení druhů obcí byla zvolena jejich typologie převzatá z výkladového semináře k 2. úplné aktualizaci ÚAP z června 2012 (Voldřich, Ministerstvo pro místní rozvoj). Typologie je uvedena níže.

Druhy obcí:

- 1) Obsluhovaná – obec závislá na veřejné infrastruktuře (VI) v jiné obci, ale dopravně dostupná, leží v rozvojové oblasti, ose/FUA (funkční urbanizovaná území)
- 2) Obsluhující (svébytná) – mimo FUA, rozvojovou oblast a osu, ale se základním vybavením
- 3) Obsluhující/obsluhovaná – pracovní závislá na jiných obcích, se základním vybavením
- 4) Obsluhovaná – pracovní i infrastrukturně závislá na jiných obcích mimo FUA/rozvojové osy a koridory

Jako důležitý faktor je zde brána doprava, která je hybatelem dalšího rozvoje obce. Dopravně špatně dostupné obce, mají menší předpoklad pro větší rozvoj než obce ležící na nebo poblíž významných dopravních tahů. Podobné je to pak i dojížděnkou – jestliže je obec špatně dostupná prostřednictvím veřejné dopravy, lze dojížděnkou hodnotit jako problematickou a další rozvoj bude příliš drahý a tedy nereálný.

Při hodnocení obsluhovaných obcí byly vybrány dopravně dostupné obce, které jsou závislé na veřejné infrastruktuře v jiné obci a leží v rozvojové ose, oblasti nebo FUA. Dle hodnocení střediskovosti je jedná o střediska IV. stupně a nestřediskové obce. Střediska vyššího stupně lze označit jako obce nezávislé na okolní infrastruktuře. Obsluhovaných obcí je v kraji nejvíce, téměř 59 procent.

Obce obsluhující (svébytné) jsou obce se základním vybavením ležící mimo rozvojové osy, oblasti nebo FUA. Dle hodnocení střediskovosti je jedná o střediska II., III. a IV. stupně. Tento typ obcí tvoří 8,5 procenta z celkového počtu obcí v kraji.

Obce označené jako obsluhující/obsluhované jsou pracovní závislé na jiných obcích a mají základní vybavení. Jedná se o nestřediskové obce, které byly z hlediska občanského vybavení až na výjimky vyhodnoceny jako slabé.

Plně závislé obce představují typ obcí závislých na obcích obsluhujících (svébytných). Jedná se o obce pracovní i infrastrukturně závislé na jiných obcích ležící mimo rozvojové osy, oblasti a FUA. Plně závislých obcí je v kraji téměř 11 procent.

Druh obce	Počet obcí	Počet obcí (%)	Počet obyvatel	Počet obyvatel (%)
Obsluhovaná	235	58,89	157 501	24,66
Obsluhující (svébytná)	34	8,52	57 741	9,04
Obsluhující/obsluhovaná	45	11,28	21 047	3,30
Obsluhovaná (plně závislá)	43	10,77	14 107	2,21
Ostatní	42	10,53	388 242	60,79

Tab. 3.1: Přehled počtu obcí dle jejich druhu

Zpracované mapové výstupy:

- 3.1 Druhy obcí v roce 2012 (formát A4)
 - Mapa zobrazuje rozdělení obcí dle jejich veřejného vybavení a vzájemných vztahů.

4. Vyhodnocení zajištění vybraných služeb v obcích

Během zpracování podkladových dat a vyhodnocení jednotlivých složek vybavenosti obcí byly identifikovány nedostatky nebo naopak přebytky ve vybavenosti. V těchto případech se proto hlavně u venkovských obcí nabízí optimalizace služeb, která bude ekonomicky výhodnější a může zajistit také jejich vyšší kvalitu.

4.1 Školství

Problematika školství je v analytické části studie podrobně hodnocena v kapitole 7.1. Z hlediska naplněnosti mateřských škol je naplněnost na úrovni cca 90 procent, nicméně se jedná o údaj za celé území kraje. Mateřské školy na venkově mají s naplněním kapacity často problém, jinak je tomu ale ve velkých sídlech a v jejich zázemí.

Obce vykazující velký nárůst obyvatel z důvodu nové výstavby (např. Bystrovany, Hlušovice, Mostkovice) nejsou pro potřeby většinou původně městského obyvatelstva dostatečně vybaveny. Obvyklá je tedy dojíždka do mateřských škol v místě práce rodičů.

Rozmístění mateřských škol lze považovat za rovnoměrné, kapacita je ale v současné době nedostatečná ve velkých sídlech a také v obcích s rostoucím počtem obyvatel. Zde by proto bylo vhodné kapacitu rozšířit, ať už prostřednictvím státních či soukromých zřizovatelů.

U základních škol je jejich rozmístění s ohledem na rozmístění obyvatel v kraji rovnoměrné, jinak je to však z hlediska jejich naplněnosti. V kraji jsou hned 4 základní školy s naplněností pod 25 % své kapacity (Černá Voda, Rohle, Huzová a Olšovec), přitom více než třetina z celkového počtu škol nedosahuje ani 50% naplněnosti.

Zde se proto nabízí optimalizace počtu základních škol, hlavně v případě jejich dostupnosti v okolních obcích. Podobně jako u mateřských škol se i zde jedná hlavně o venkovské obce. Problémem je ale dojíždka žáků prvního stupně na větší vzdálenosti nejen z hlediska jejich samostatnosti, ale i z důvodu dostupnosti linek hromadné dopravy.

Střední školy v kraji jsou lokalizovány v největších sídlech nebo případně v místech s tradiční vazbou na odvětví. Jejich naplněnost je na dvou třetinách z celkové kapacity. Méně studentů mají technické obory, ale nedostatek studentů je patrný i na gymnáziích. Snížení počtu středních škol zúží výběr dalšího uplatnění studentů, zde je proto vhodnější cesta snížení kapacity škol jako takových, nikoliv jejich rušení.

Problematika školství v kraji by si zasloužila samostatné zhodnocení a návrh na optimalizaci by měl vzejít po zpracování úplných podkladových dat, např. informací o spádovosti základních škol.

4.2 Sociální služby

V analytické části studie je problematika sociálních služeb rozvedena v kapitole 7.2. Vzhledem k postupnému stárnutí obyvatelstva v kraji lze v budoucnosti očekávat stále větší poptávku seniorů po umístění v domovech pro seniory nebo v domech s pečovatelskou službou. V současné době jsou tato zařízení rozmístěna ve velkých sídlech a jejich okolí. Kapacita těchto zařízení je v současné době ve srovnání s počtem seniorů nedostatečná, každý senior ale není v situaci, kdy lůžko v domově pro seniory nebo v domě s pečovatelskou službou potřebuje.

V současné době probíhá dostavba nové části domova pro seniory v Olomouci – Chválkovicích, v kraji také vznikají soukromá zařízení tohoto typu. Do budoucna bude jistě vhodné, aby tento trend pokračoval. Rostoucí nabídka míst v zařízeních tohoto typu by měla kopírovat rostoucí počet seniorů v kraji.

4.3 Zdravotnictví

Dostupnost zdravotnických zařízení je dlouhodobě potřebná a v mnoha případech velmi zásadní. Z hlediska hromadných zdravotnických zařízení lze jejich rozmístění považovat za vhodné a z pohledu rozmístění obyvatelstva i za pochopitelné. Specializovaná pracoviště jsou umístěna v největších sídlech kraje, pouze v ORP Mohelnice, Litovel, Uničov a Konice nenajdeme žádnou nemocnici. Na hromadná zdravotnická zařízení navazují individuální zdravotnická zařízení lékařů s různým zaměřením. Jejich rozmístění v kraji je rovnoměrné, umístěny jsou v obcích s vyšším počtem obyvatel. Okolní obce k nim pak přirozeně spádují. Menší dostupnost zdravotnické péče je v ORP Šternberk, Mohelnice a Jeseník. Dojezdová vzdálenost do obcí se zdravotnickým zařízením, ale není nijak dramatická.

Střediska záchranné služby jsou umístěna tak, aby byla zajištěna co nejrychlejší dojezdová doba k pacientovi. Z provedené analýzy (mapa 7.3.4) lze jejich rozmístění považovat za účelné, většina území kraje je dostupná do 20 minut. Není proto třeba žádných změn. Okrajové části kraje je možné obslužit ve spolupráci se sousedními kraji, případně státy (Polsko). Zde se nabízí varianta příhraniční spolupráce všech složek integrovaného záchranného systému.

4.4 Veřejná hromadná doprava

V rámci kraje je převážná většina obcí obsluhována linkami autobusové dopravy. Pouze tři obce obsluhovány nejsou, ty však leží na trasách železničních spojů. Problematika veřejné hromadné dopravy je zpracována v kapitole 6.3, respektive v mapových vyhodnoceních 6.3.1 a 6.3.2. Rozmístění zastávek a hlavních uzlů veřejné hromadné dopravy umožňuje obslužit obyvatelstvo celého kraje.

Četnost jednotlivých spojů je odvislá od množství cestujících osob, velikosti sídel, koncentrace velkých zaměstnavatelů či vzdělávacích institucí.

Na území kraje funguje Integrovaný dopravní systém Olomouckého kraje, který koordinuje veřejnou dopravu v kraji a snaží se ji postupně integrovat. Hlavním přínosem pro cestující je jeden jízdní doklad platný ve vlacích i autobusech. Postupná integrace linek do integrovaného dopravního systému probíhá i nadále, v lednu 2013 budou do systému zařazeny železniční tratě 271 (Prostějov – Kostelec na Hané – Dzbel), 273 (Červenka – Senice na Hané – Prostějov) a 297 (Mikulovice – Ondřejovice – Zlaté Hory).

Integrace linek veřejné dopravy je podporována s cílem zatraktivnit veřejnou dopravu a přimět občany myslet ekonomicky a ekologicky, tedy dát přednost hromadnému cestování před individuální dopravou.

4.5 Maloobchod

Dostupnost maloobchodních prodejen lze dle kapitoly 7.4 analytické části studie hodnotit jako velmi dobrou. Když odhlédneme od maloobchodních prodejen ve větších sídlech, je prodejnou potravin vybavena téměř každá obec v kraji (celkem 89 %).

Potřeba zajištění základních potravin patří mezi nejzákladnější služby v rámci obce, nelze zde proto mluvit o optimalizaci. Rentabilita prodejen v malých obcích jistě není vysoká, ale každodenní dostupnost potravin je pro obec důležitá. V některých případech jsou klasické prodejny nahrazeny prodejny pojízdnými.

4.6 Pošty

Pobočkami pošty je v kraji vybavena polovina obcí, v případě ORP Jeseník, Uničov či Olomouc je pokrytí velmi intenzivní. Vzhledem k počtu obyvatel v obcích např. na Jesenicku lze do budoucna čekat snížení počtu otevřených poboček, což už také Česká pošta v minulosti avizovala. Důvodem je hlavně ekonomičtější provoz.

4.7 Kultura a sport

Možnosti kulturního a sportovního vyžití v obcích kraje lze hodnotit jako dostačující, kulturními i sportovními centry jsou největší sídla v kraji. Na venkově obvykle funguje větší počet spolků, sdružení či sportovních klubů, což dlouhodobě přispívá k lepšímu společenskému klimatu v obci. Důležitou součástí kultury v kraji je uchovávaní tradic a moravského folklóru hlavně na venkově.

Kulturní a sportovní zařízení lze v obci provozovat na základě příhodných klimatických a přírodních podmínek. V nich pak vznikají lyžařská střediska, lázně či golfové hřiště. Vhodně vybrané místo může i v méně navštěvovaném regionu zvýšit turistický ruch, zatraktivnit region jako takový a přinést regionu ekonomický přínos.

4.8 Inženýrské sítě

V současné době se v kraji vyskytuje pouze 5 obcí bez kanalizace, plynovodu a vodovodu. Všechny obce jsou elektrifikovány, výstavba tlakové kanalizace, vodovodu a plynovodu je u většiny obcí prioritou v blízké budoucnosti, nebyla-li již realizována. Dle údajů krajského úřadu jsou chybějící inženýrské sítě v obcích často ve fázi projektu nebo žádosti o dotaci. Do budoucna lze také očekávat postupné zvyšování obcí s dostupným vysokorychlostním internetem (optické sítě nebo bezdrátové sítě) a kabelovou televizí.

5. Seznam tabulek

- Tab. 1.1: Přehled změn při porovnání SOOV a ORP
- Tab. 2.1.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Javorník
- Tab. 2.3.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Jeseník
- Tab. 2.4.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Hanušovice
- Tab. 2.5.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Šumperk
- Tab. 2.6.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Zábřeh
- Tab. 2.7.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Mohelnice
- Tab. 2.8.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Uničov
- Tab. 2.9.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Šternberk
- Tab. 2.10.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Moravský Beroun
- Tab. 2.12.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Olomouc
- Tab. 2.13.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Litovel
- Tab. 2.14.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Konice
- Tab. 2.15.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Prostějov
- Tab. 2.16.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Němčice nad Hanou
- Tab. 2.17.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Kojetín
- Tab. 2.18.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Přerov
- Tab. 2.19.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Lipník nad Bečvou
- Tab. 2.20.1: Přehled slabých obcí v SO POÚ Hranice
- Tab. 3.1: Přehled počtu obcí dle jejich druhu

6. Seznam mapových výřezů

- Obr. 2.1.1.1: Slabé obce v SO POÚ Javorník
- Obr. 2.3.1: Slabé obce v SO POÚ Jeseník
- Obr. 2.4.1: Slabé obce v SO POÚ Hanušovice
- Obr. 2.5.1: Slabé obce v SO POÚ Šumperk
- Obr. 2.6.1: Slabé obce v SO POÚ Zábřeh
- Obr. 2.7.1: Slabé obce v SO POÚ Mohelnice
- Obr. 2.8.1: Slabé obce v SO POÚ Uničov
- Obr. 2.9.1: Slabé obce v SO POÚ Šternberk a Moravský Beroun
- Obr. 2.12.1: Slabé obce v SO POÚ Olomouc
- Obr. 2.13.1: Slabé obce v SO POÚ Litovel
- Obr. 2.14.1: Slabé obce v SO POÚ Konice
- Obr. 2.15.1: Slabé obce v SO POÚ Prostějov
- Obr. 2.16.1: Slabé obce v SO POÚ Němčice nad Hanou
- Obr. 2.17.1: Slabé obce v SO POÚ Kojetín
- Obr. 2.18.1: Slabé obce v SO POÚ Přerov
- Obr. 2.19.1: Slabé obce v SO POÚ Lipník nad Bečvou
- Obr. 2.20.1: Slabé obce v SO POÚ Hranice

7. Seznam map

- 1.1 Porovnání středisek osídlení obvodního významu v 80. letech a ORP (formát A4)
- 2.1 Příslušnost slabých obcí k střediskům I., II. a III. typu (formát A3)
- 2.2 Rozvojové osy a oblasti v porovnání se slabými obcemi v roce 2013 (formát A3)
- 3.1 Druhy obcí v roce 2012 (formát A4)